KÁRPÁTIKON

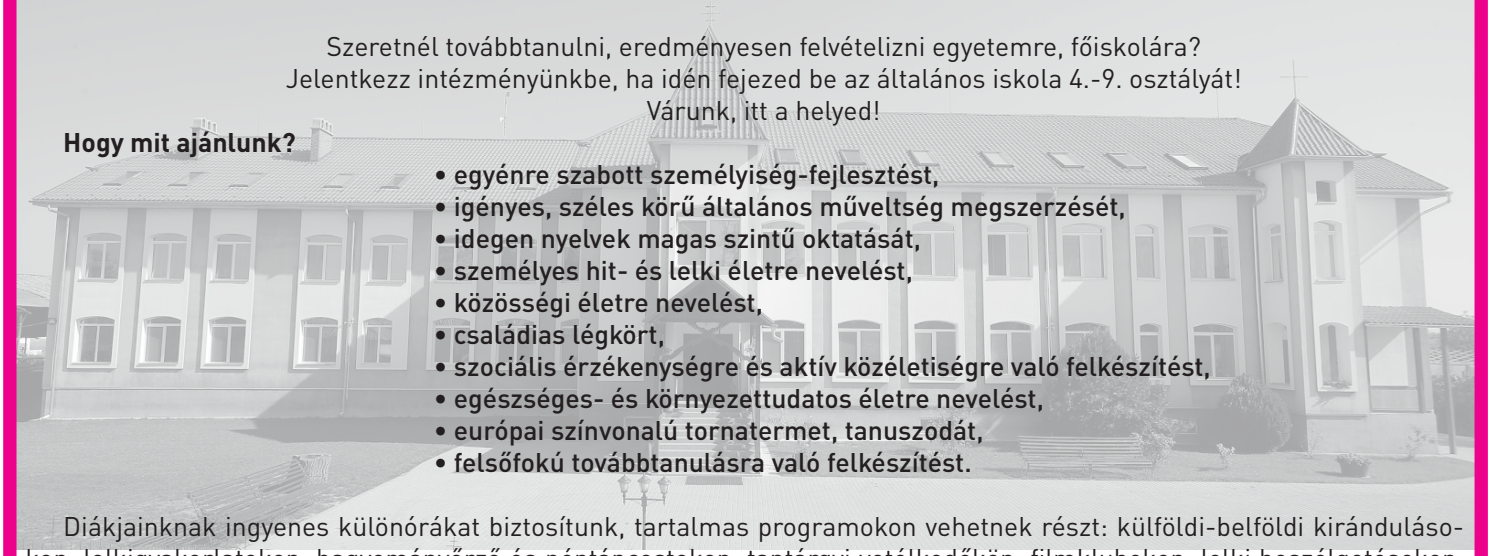
A KÁRPÁTALJAI MAGYAR GÖRÖGKATOLIKUSOK LAPJA • 2021/Nagyböjt

2021 - Évfordulók éve

Nagyböjt írások

Dr. SZOLÁNSZKY Ágoston
Egyházi naptárunk titkai

A Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum
felvételt hirdet a 2021/2022-as tanévre

Szeretnél továbbtanulni, eredményesen felvételizni egyetemre, főiskolára?
Jelentkezz intézményünkbe, ha idén fejezed be az általános iskola 4.-9. osztályát!
Várunk, itt a helyed!

Hogy mit ajánlunk?

- **egyénre szabott személyiség-fejlesztést,**
- **igényes, széles körű általános műveltség megszerzését,**
- **idegen nyelvek magas szintű oktatását,**
- **személyes hit- és lelki életre nevelést,**
- **közösségi életre nevelést,**
- **családias légkört,**
- **szociális érzékenységre és aktív közéletiségre való felkészítést,**
- **egészséges- és környezettudatos életre nevelést,**
- **európai színvonalú tornatermet, tanuszodát,**
- **felsőfokú továbbtanulásra való felkészítést.**

Diákjainknak ingyenes különórákat biztosítunk, tartalmas programokon vehetnek részt: külföldi-belföldi kirándulásokon, lelkigyakorlatokon, hagyományőrző és néptáncesteken, tantárgyi vetélkedőkön, filmklubokon, lelki beszélgetéseken. Magaviselet függvényében ingyenes kollégiumi lakhatást és étkezést kapnak.

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

Felvételi vizsgákat a következő tantárgyakból kell tenni: magyar nyelv és irodalom vagy ukrán nyelv és irodalom, matematika, hittan.

Felvételi időpontja: 2021. április 17., 8:00
Jelentkezési határidő: 2020. április 12.
Konzultációk időpontja: 2021. március 27., április 10., (8:30 órai kezdettel)

Elérhetőségeink:
Karácsfalva, Béke u. 54., UA-90320, Tel./fax.: (+3803143) 36-8-17, mob.: +380993188523
e-mail: karacsfalvaisztojkaliceum@gmail.com, facebook/karácsfalvai líceum
honlap: www.sztojkaliceum.com

2021 - ÉVFORDULÓK ÉVE

Az előttünk álló 2021-es év különleges lesz egyházmegyénk és mindannyiunk számára. Ez az év a Munkácsi Görögkatolikus Egyház történetének számos jelentős eseményének évfordulójához kapcsolódik. Elsősorban olyan eseményekről van szó, mint: az ungvári unió **375.** évfordulója, a Munkácsi Egyházmegye kánoni megalapításának **250.** évfordulója, Boldog Romzsa Tódor fölszentelt vértanú születésének **110.** évfordulója, illetve boldoggá avatásának 20. évfordulója, Szemedi János és Margitics János püspökeink születésének **100.** évfordulója, a Nagy Szent Bazil rendi nővérek érkezésének **100.** évfordulója és még sok más emlékezetes dátum, amelyek alkalmasok történészeink figyelmére. Fontos megjegyezni továbbá, hogy 2021-es esztendőben emlékezünk meg az áldott emlékű Milán püspök pappá szentelésének 45. évfordulójáról és Nílus püspökünk pappá szentelésének 25. évfordulójáról.

Mindezek az események és ünneplésük, mindenekelőtt hálára buzdítanak bennünket az Irgalmas Atya felé. Általánosságban, évfordulót ünnepelni nem mást jelent, mint átélni az Isten irgalmasságát. Különösen napjainkban, amelyek telve vannak különféle izgalmakkal és aggodalmakkal a holnap miatt, szükséges a hálával egybekötött visszatekintés a múltra. Látni az Isten hűségét az életben és biztosnak lenni az irgalmasságában, amelyet Ő a végsőkig kitár felénk, valamint látni, hogy életünk és történelmünk ura az Isten.

Hálát adni annyit tesz, mint megünnepelni az Úr nagyságát és jóságát, valamint imádkozni jelenlétéért népe életében. Éppen ezért, a hálaadás, amely az Isten dicsőítésével egyesül az imádság legmagasabb formája. Ez legjobban a liturgikus kontextusban látható. Földi adományokat emelünk az oltárra: az emberi kéz munkájának köszönhetően, búzából és szőlőből átformált kenyeret és bort. Az áldozópap személye keresztül, a hálaadás és a vérrontás nélküli áldozat bemutatásában, visszaadjuk a természet ajándékát az Úrnak: „Tieidet a tieidből néked ajánljuk fel mindnyájunkért és mindenekért". A hálaadás és dicsőítés ezen pillanatában az egész teremtés átváltozik, de már nem az emberi kéz segítségével, hanem a Szentlélek lejövetén keresztül, amely újra elhozza az Isten Igéjét a Földre. Újra megtörténik az Isten Fia Megtestesülése és megváltó áldozata hálaadó, eucharisztikus módon. Kívánok mindenkinek örömöt és bizalmat az Úr közelségében.

BÉRES Péter Pál archimandrita, főhelynök

PÁSZTORLEVÉL A 2021-ES JUBILEUMI ÉV ALKALMÁBÓL

„A mennyek országa hasonlít a mustármaghoz, amelyet fogott a gazda és elvetett földjében. Ez kisebb minden más magnál, amikor azonban felnő, nagyobb minden veteménynél, fává terebélyesedik…” Máté 13,31-32

Krisztusban szeretett lelkiatyák, szerzetes testvérek és nővérek és minden kedves hívünk!

Engedjék meg, hogy hozzátok forduljak ezzel a pásztorlevéllel a Munkácsi Egyházmegye nagy évfordulóinak éve, pontosabban az ungvári unió megkötésének 375. évfordulója (1646. április 24.), egyházmegyénk XIV. Kelemen pápa általi kánoni felállításának 250. évfordulója (1771. szeptember 14.), Romzsa Tódor vértanú püspökünk boldoggá avatásának 20. évfordulója (2001. június 27., Lemberg) alkalmából. Egyházmegyénk életének ezen fontos eseményekhez még örömmel hozzáadhatjuk az alábbiakat: Margitics János (1920. február 24.) és Szemedi János püspökünk (1921. június 27.) születésének 100. évfordulója, a Nagy Szent Bazil rendi nővérek kárpátaljai megtelepedésének és a bazilita szerzetesek reformjának 100. évfordulója. Ezek az események örömmel töltenek el minket és arra ösztönöznek bennünket, hogy dicsőítsük Urunkat, Istenünket. Azért, hogy jobban megértsük ezeknek a jelentős eseményeknek a nagyságát és szépségét, szeretném megosztani önökkel Róma püspökeinek mindannyiunknak szóló felejthetetlen szavait és gondolatait:

2019. december 11-én a Szent Péter-bazilikában Ferenc pápa az alábbi meleg szavakkal fordult egyházmegyénk, Milán püspök vezetésével érkezett, zarándokaihoz: *„A munkácsi egyház sok vértanú anyja, akik saját vérükkel bizonyították hűségüket Krisztus, a Katolikus Egyház és Róma püspöke iránt”* (1). A Szentatya különösen is kitért nagyszüleinkre, apáinkra, anyáinkra, akik az elnyomás ideje alatt erős, élő és katolikus hit tanúságát adták át gyermekeiknek és unokáiknak. Hallgatva a köszönet és támogatás őszinte szavait, szemünk örömkönnyekkel és egyházmegyénk iránti büszkeséggel telt meg. A Pápai himnusz, melynek éneklése jellegzetes hagyományunk, Péter apostol sírja fölött ezen a napon különleges erővel és édesdeden zengett… Szent II. János Pál pápa az ungvári unió aláírásának 350. évfordulója tiszteletére küldött levelében a következő szavakat írta nekünk a történelmünkkel kapcsolatban:

*„Az a lendület, amit a Firenzei Ökumenikus Zsinat (1439) adott, nagyon hamar elérte a Kárpátokat és - legyőzve néhány kezdeti akadályt – tételesen megfogalmazódott az ungvári unióban. Ez volt az evangélium mustármagja, amely Munkács termékeny földjében elvetve, végül fává növekedett, amelynek árnyéka a bizánci tradíció híveinek számos csoportját gyűjtötte össze. Figyelembe véve mindezt 1771. szeptember 19-én XIV. Kelemen pápa az **Eximia regalium principum** kezdetű alapító bullájával jóváhagyta a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegyét, amelynek székhelye a közeli Ungvárra lett áthelyezve néhány évvel később…”* (2).

Munkács termékeny földje, ahogyan a pápa nevezte, őseink Krisztus Urunkba vetett erős hite, déd-

apáink és dédanyáink az Anyaszentegyház iránti őszinte szeretete. Tudjuk, hogy egyházmegyénk történelme visszanyúlik a thesszaloniki testvérek Cirill és Metód társapostolok evangéliumi térítőmunkájának idejéhez. Ugyanakkor püspökeink évszázadokon keresztül az egri püspökök alá tartoztak és tőle függtek. Egyházunk függetlenségéhez és elismeréséhez vezető út nagyon nehéz és tövises volt. Szent II. János Pál pápa megjegyezte: „az unió aláírását követtő események fájdalommal és szenvedéssel voltak teli. Ennek ellenére, az egyházmegye megerősödőt, először Bizánci György püspök munkájának köszönhetően, majd jelentős fejlődésen ment keresztül Bacsinszky András püspök által megkezdett korszakban." (3) A pápa szavait kiegészíthetjük azzal, hogy nagy apostola, támogatója, alapítója és az ungvári unió első püspöke Parthén Péter volt. Az ismert történész Lacko Mihajlo SJ atya „az isteni gondvidelés emberének" nevezi őt azért, mert Taraszovics Bazil után, aki elmondhatatlan elnyomást és szenvedést viselt el a Katolikus Egyházzal való egységért, ő volt az, aki kezébe vette az újonnan született unió sorsát, megőrzi azt és később fel is virágoztatta. (4)

Most vessünk egy pillantást XIV. Kelemen pápa a Mnkácsi Egyházmegye kánoni felállításáról szóló bullájának szövegére, melynek létezése nagy fontossággal bírt és bír jelenleg is. A pápa első szavai elárulják az okot, mely arra késztette őt, hogy egyházunkat ilyen magas szintre emelje:

„Az uralkodók katolikus hittel kapcsolatos sajátossága az őszinteség és a kegyesség, mivel az apostoli akolban ők saját erőből gondoskodnak az egységről és stabilitásról. Ez arra szólítja szívünket, hogy válaszoljunk arra, amit ők kegyes vallásossággal kérnek Isten nagyobb dicsőségére..."(5)

A pápa Mária Terézia királynő azon kérését említi, amelyben egyházmegyénk kánoni függetlenségének megerősítését kéri, ezzel is hangsúlyozva az uralkodócsalád lelkiségét és az egyház iránti szeretetet. A híres történész Jean-Paul Bled, a párizsi Sorbonne professzora, Mária Teréziáról szóló könyvében (6) bemutatja az uralkodónő életét, tanúsítja mély vallásosságát, a katolikus hit iránti hűségét és őszinte Mária-tiszeletét. Például, Mária Terézia az ünnepélyes elsőáldozását az ausztriai nemzeti kegyhelyen, Mariazellben végezte és minden nap szentmisén vett részt. (7)

Az Eximia Regalium Principium bullájával XIV. Kelemen pápa kivonta a Munkácsi Egyházmegyét Eger város római katolikus püspökének az alárendeltségéből és ünnepélyesen püspökségi címmel jutalmazza meg Munkács városát a lelki javak és a lelek üdvössége érdekében:

„Mi, miután alaposan megfontoltuk Mária Terézia apostoli királynő kérését, s mivel az Úr felruházta különleges kegyelemmel a görög rítusú egyesült ruszinokat, előrelátva azok lelki javait és üdvösségét, személyes kezdeményezésre és teljes magabiztossággal, apostoli tekintélyünk teljességével ...feldíszítjük Munkácsot püspöki város címmel és elismeréssel... és örvendezzen minden görög rítusú egyesült a püspöki joghatóság miatt Munkács városában és mindenhol..." (8)

A bulla szövegéből világosan kiderül, hogy Mária Terézia királyi kötelezettségének tartotta, hogy gondoskodjon a birodalom akkori területén élő minden keresztény hitének egységéről és stabilitásáról. A császárnő ezen őszinte hite és tudatos vallásossága valóban Isten nagyobb dicsőségét szolgálta. Ez fényesen tükröződik egyházunk történelmében: hány lelki óriás, tanult ember és végül hány szentéletű lelkész és hívő nőtt fel Ezüst földünkön... Milyen szépen beszél erről Szent II. János Pál, kiemelve azt a hősies tanúságtételét, amelyet az egyházmegye papjai és hívei tettek a szovjet kommunista rendszer általi kegyetlen üldöztetés idején:

„Az utóbbi időkben, sajnos, a Munkácsi Egyházmegye, sok tagjával együtt, az üldöztetésben újra elhívatott együtt járni Krisztussal a kálvária fájdalmas útját a börtönökben és saját életének legnagyobb áldozatában. Ezt a tanúságtételt, amely vérrel pecsételődött meg, az egyházmegye főpásztora Romzsa Tódor püspök, maga tette, aki nem habozott feláldozni életét juhaiért (vö. Jn 10,11)." (9)

A Katolikus Egyház, a hangsúlyozza pápa, nem felejtheti ezt a Krisztus és az Evangélium iránti hűség lángoló tanúságtételét, melyet egyházunk papjai és hívei tettek:

„Ők a görögkatolikus egyház értékes örökségét alkotják, mely az ungvári unióból született. A teljes katolikus egyház minden gyermeke elfogadja, sőt mi több, tisztelettel tekint erre a példára, és olyan kincsként értékelik, amely a krisztusi igazságához való hűség csodálatos iskolája. Ezért, meghatott szívvel, köszönik Munkács kereszténye-inek és mindazoknak, akik hajlandóságot mutattak arra, hogy eladják mindenüket a hit értékes gyöngyszeméért (vö. Máté 13,46)."

A II. Vatikáni Zsinat fényében, a keleti katolikus egyházaknak, amint Szent II. János Pál pápa tanúsítja, teljesíteniük kell nemes céljukat: világossággá kell válniuk a nem katolikus egyházakkal való egység útján. Ez a küldetés a keleti egyházaktól a jövő lelkészeinek képzésében egy megújult, teljes és őszintén lendületes hozzáállást kíván meg. Világosságnak lenni mások számára annyit jelent, mint megnyílni mások felé, meglátni anyagi és lelki szükséget szenvedő felebarátainkat. Csak az irgalmasság kézzelfogható gesztusaival, és az élő lelkipásztori munkával leszünk képesek továbbadni a keresztény hit alapjait kortársainknak és a jövő nemzedékeinek. Az evangélium szavainak kovászként kell növekednie a mindennapjainkban. Csak így leszünk képesek együtt növekedni az egyetemes egyházzal, így lehetünk a hit tanúi az új keresztény évezred küszöbén. Épp ezért kell, hogy a katekézis és az új evangélizáció legyen a fő feladat a parókiákon, és az Isteni Liturgia végzése mindannyiunk lelki életének kimeríthetetlen forrásává kell válnia.

Az itt említett, az egyházmegyénkről és annak fölállításáról szóló gyönyörű és mély tanúságtételein elmélkedve, arra ösztönzök minden lelkészt, szerzetest

és szerzetesnővért, és minden hívőt, hogy mélyen éljék meg azokat a jubileumi eseményeket, amelyeket ebben az évben méltatunk. Elsősorban ez a lelki életünkre vonatkozik: ösztönözve mindannyiunkat az őszinte imádságra és a szívünk megtérésére.

- **Alázatosan kérlek titeket, hogy aktívan vegyetek részt a Szent Család ikonjának a híveink családjaihoz való zarándoklatának megszervezésében. Kiindulva maguknak az áldozópapoknak családjaitól és a megszentelt életet élőktől. Nagyon fontos, hogy a lelkiatyák imádsággal és a lelki vigasz szavaival látogassák meg azokat a családokat, akik befogadják az ikont. Kezdjük el ezt a lelki akciót a Találkozás ünnepét követően. Törekedjünk arra, hogy egyetlen család se maradjon e lelki jel nélkül.**
- **Buzdítom a lelkiatyákat, hogy prédikációikban és katekéziseikben beszéljenek a történelmünkről, püspökeinkről és papjainkról, akik együttérző lelkészei és fölvilágosítói voltak Ezüst földünknek.**
- **Kérem a lelkiatyákat, hogy a parókiáik híveivel együtt, aktívan vegyenek részt azokon az szertartásokon, más jubileumi eseményekben, amelyek év folyamán kerülnek megtartásra Egyházmegyénkben.**
- **Különös módon fordulok egyházközségeink képviselő-testületi és aktív tagjaihoz, hogy azokat a kereszteket, amelyek a templomok, utak mellett vagy a temetőkben állnak újítsák fel, vagy állítsanak újat. Nagyon fontos, hogy ne feledkezzünk meg erről a nemes és áldozatos cselekedetről. Megváltásunk jelének mindig szépnek és méltóságteljesnek kell lennie. Arra is bátorítalak benneteket, hogy lehetőségeitekhez mérten, állítsatok új kereszteket vagy kápolnákat az Istenszülő Szűz Mária tiszteletére.**

„Istenünk Anyja, aki a kereszt lábánál a fiától azt a feladatot kapta, hogy anyai gondoskodással egyengesse az egyház útját, Béke Királynője, aki megengedte az örökkévaló Igének, hogy sátrat verjen köztünk és megbékítsen minket az Atyával. Pünkösdi Szűz, akinek a közbenjárása által várjuk a szentség lelkének megújult kiáradását, a legszentebb Istenszülő adja meg, hogy megérezzék az ő jelenlétét azon testvérei és nővérei, akik örömmel készülnek ennek a nagyszerű évfordulónak a megünneplésére” – Szent II. János Pál pápa.

Az Istenszülő imájának ezen a szavaival, őszinte szívvel adom rátok apostoli áldásomat!

Kelt Ungváron, 2021. február 4-én

+ Nílus OFM

(1) Ferenc Pápa beszéde a Munkácsi Egyházmegye zarándokai előtt
(2) II. János Pál, Apostoli levél az ungvári unió alkalmából, 1996. április 18.
(3) II. János Pál, Apostoli levél az ungvári unió alkalmából, 1996. április 18.
(4) Lacko M., Unio Užhorodensis Ruthenorum Carpaticorum cum Ecclesia catholica, 121. old
(5) XIV. Kelemen pápa, „Eximia regalium principum” bulla
(6) Jean-Paul Bled, Marie Terezie Zakladatelka moderniho statu
(7) uo. 181. old.
(8) XIV. Kelemen pápa, „Eximia regalium principum” bulla
(9) II. János Pál, Apostoli levél az ungvári unió alkalmából, 1996. április 18.

IVÁN Gábor:
„Ti viperák fajzatja...” – A hitünk megőrzéséről

Ezzel a köszöntéssel üdvözli Keresztelő Szent János a hozzá igyekvő zsidókat, akik azért mentek a Jordán folyóhoz, hogy megkeresztelkedjenek a bűnök bocsánatára. Sőt még azt is számon kéri, mintha ezek az emberek csak azért mennének hozzá, nehogy Isten büntetését kelljen elszenvedniük. Így folytatja ugyanis a mondandóját: Ki tanított titeket futni a jövendő ítélet elől?

Ha ezek az emberek valóban gyógyulni mennek Jánoshoz, vajon tényleg csak futnának az ítélet elől? Igazából a Keresztelő nem akármelyik zsidót köszönti ilyen „szépen”, hanem kifejezetten az írástudót és a farizeust. A nép többi része egyszerű bűnös, akinek tényleg „orvos” kell, amit meg is kapnak. Ezek viszont egészségeseknek állítják magukat, miközben távol állnak tőle, és még másoknak is ártanak.

Keresztelő János viperák fajzatjainak, viperák gyermekeinek hívja őket, akik kívülről nem tűnnek veszélyesnek, de belül méregfogat rejtenek. Szintén viperák fajzatjai, mert már elődeik is mérges viperák voltak, akik megölték a prófétákat. Ezeknek kell elszenvednie a jövendő haragot, ami majd Jeruzsálem pusztulásában teljesedik be, Kr. u 70-ben. Nekik is üzeni a Keresztelő, hogy teremjék a bűnbánat méltó gyümölcseit, de ők eddig sem tették, ezután sem változnak meg. Azok akik mégis termőképesek voltak, nem közülük, hanem az egyszerű nép köreiből kerültek ki. Ők megkeresztelkedtek a bűnök bocsánatára, és életüket jó felé fordították, mert vártak valami jobbra, vártak a megváltásra, ami nem sokkal később Jézus által el is érkezett.

Vajon minket melyik csoportba sorolna ma Keresztelő Szent János próféta? Vajon a bűnbánók vagy a viperák táborát gazdagítanánk-e? Azért olyan aktuális ez a kérdés, mert a kétszínűség kísértése ma erősebb, mint valaha. Kétszínűnek nevezik azt, aki viselkedésében alakoskodó, megtévesztő, azaz mást mutat kívülre, mint a valódi szándéka. Kívülre szépet és jót jelenít meg, míg belül vagy a másik háta mögött gonoszat forral. Ha elgondolkodunk, hamarjában előbukkan néhány személy az ismerősi körünkből, akire biztosan illene ez a leírás. De bizony, előfordulhat az is, hogy mi sem vagyunk feltétlenül jobbak. Keresztelő János azért feddi az írástudókat és farizeusokat, mert kívülre vallásos ember képét vetítették, de a kép mögött nem volt igazi tartalom.

Mi vajon hogy állunk ezzel a dologgal? Vajon nevezhetem-e magamat keresztény embernek, ha a vallásos cselekedeteim pusztán külső mázként borítják az életem? Nem vagyok-e magam is kétszínű, ha számmal segítségül hívom az Istent, de tetteimmel ellene mondok neki? Nagyböjti időszakunk kiváló lehetőség arra, hogy magunkba nézünk, és eldöntsük: vajon én minek nevezném magam?

Szertartásaink és eseményeink felkészítenek arra, hogy a bűnbánat méltó gyümölcseit teremtjük. Használjuk hát ki ezt a lehetőséget üdvösségünk és boldogságunk érdekében, hogy jó gyümölcsöt termő fák, és ne ítéletre méltó élőlények legyünk!

Ferenc pápa nagyböjti üzenete 2021-ben

„Íme, felmegyünk Jeruzsálembe?" (Mt 20,18)

Nagyböjt: a hit, a remény és a szeretet megújításának ideje

Kedves testvérek,

Amikor Jézus előre közli tanítványaival szenvedését, halálát és feltámadását, mely az Atya akaratának teljesítéseként fog megvalósulni, akkor küldetésének legmélyebb titkát tárja fel előttük, és meghívja őket, hogy ők is vegyenek részt ebben a küldetésben a világ üdvösségéért.

Nagyböjti utunkon, mely a húsvéti titok ünneplése felé halad, arra emlékezünk, aki „megalázta magát, és engedelmeskedett a halálig, mégpedig a kereszthalálig" (Fil 2,8). A megtérés ezen időszakában megújítjuk *hitünket*, merítünk *a remény „élő vizéből"*, és nyitott szívvel fogadjuk *Isten szeretetét*, aki mindannyiunkat testvérré formál Krisztusban. Húsvét éjjelén megújítjuk keresztségi ígéreteinket, hogy a Szentlélek működésének köszönhetően új emberré szülessünk. De ezt a nagyböjti utat, akárcsak a keresztény élet egész zarándokútját, már most a feltámadás fénye világítja be, mely irányítja mindazok érzéseit, viselkedését és döntéseit, akik Krisztust kívánják követni.

A böjt, az ima és az alamizsna Jézus tanítása szerint (vö. Mt 6,1–18) megtérésünk feltételei és kifejezőeszközei. A szegénység és az önmegtagadás útja *(a böjt)*, a megsebzett emberre való odafigyelés és a róla való szeretetteljes gondoskodás *(az alamizsna)*, és az Atyával folytatott gyermeki párbeszéd *(az ima)* lehetővé teszi az őszinte hit, az élő remény és a tevékeny szeretet megvalósulását.

1. A hit arra hív bennünket, hogy befogadjuk az Igazságot, és tanúságot tegyünk róla Isten és minden testvérünk előtt.

Ebben a nagyböjti időszakban *a Krisztusban kinyilvánuló Igazság befogadása és megélése* elsősorban azt jelenti, hogy megnyitjuk szívünket Isten igéje előtt, melyet az Egyház nemzedékről nemzedékre továbbad. Ez az Igazság nem az értelem szüleménye, mely néhány kiválasztott, kiváló vagy tekintélyes elmének van csak fenntartva, hanem olyan üzenet, amelyet megkapunk, és megérthetünk azon szív bölcsességének köszönhetően, amely nyitott Isten nagyságára, aki már azelőtt szeretett bennünket, mielőtt mi tudatára ébredtünk volna. Ez az Igazság maga Krisztus, aki azáltal, hogy teljesen magára vette emberségünket, Úttá – sokat kívánó, de mindenki előtt nyitott Úttá – tette magát, mely elvezet az Élet teljességére.

Az önmegtagadásként megélt böjt abban segíti azokat, akik azt szívük egyszerűségében vállalják, hogy újra felfedezzék Isten ajándékát, és megértsék az ő képére és hasonlatosságára való teremtettségünket, amely őbenne találja meg beteljesedését. Az önként vállalt szegénység megtapasztalásával az, aki böjtöl, szegénnyé lesz a szegények közt, és felhalmozza a kapott és szétosztott szeretet kincseit. Ha a böjtöt ily módon fogjuk fel és éljük meg, az segít szeretni Istent és felebarátainkat, mivel – ahogy Aquinói Szent Tamás tanítja – a szeretet olyan mozgás, amely figyelmünket a másik felé fordítja, és őt önmagunkkal egynek tekinti (vö. *Fratelli tutti [Mindnyájan testvérek]* enciklika [a továbbiakban: FT], 93).

A nagyböjt arra szolgáló idő, hogy higgyünk, vagyis befogadjuk Istent az életünkbe, és megengedjük neki, hogy „lakást vegyen" nálunk (vö. Jn 14,23). A böjtölés azt jelenti, hogy felszabadítjuk életünket mindattól, ami azt megterheli – az igaz és hamis információk és a fogyasztási cikkek áradatától is –, hogy kitárjuk szívünk ajtaját az előtt, aki egészen szegényen, mégis „kegyelemmel és igazsággal telve" (Jn 1,14) érkezik hozzánk: az Üdvözítő Isten Fia előtt.

2. A remény mint „élő víz", mely lehetővé teszi utunk folytatását

A szamariai asszony, akitől Jézus inni kér a kútnál, nem érti, amikor Jézus azt mondja, hogy „élő vizet" tudna neki adni (Jn 4,10). Először természetesen a hétköznapi vízre gondol, Jézus ellenben a Szentlelket érti rajta, akit bőségesen ad majd a húsvéti misztériumban, és aki belénk önti a reményt, mely nem csal meg. Jézus már akkor beszél a reményről, amikor szenvedését és halálát meghirdetve azt mondja, hogy „harmadnapra feltámad" (Mt 20,19). Jézus arról a jövőről beszél, melyet az Atya irgalma tárt elénk. Jézussal és neki köszönhetően remélni azt jelenti, hogy hisszük: a történelem nem zárul le hibáinkkal, erőszakos és igazságtalan tetteinkkel, a Szeretetet keresztre feszítő bűnnel. Azt jelenti, hogy átszúrt

Szívéből az Atya bocsánatát merítjük.

A mai, gondokkal teli időben, amikor minden törékenynek és bizonytalannak tűnik, provokációnak tűnhet reményről beszélni. A nagyböjt azonban épp arra szolgál, hogy reméljünk, hogy tekintetünket újra Isten türelme felé fordítsuk, aki továbbra is gondját viseli teremtésének, jóllehet mi gyakran rosszul bántunk vele (vö. *Laudato si' [Áldott légy]* enciklika, 32–33; 43–44). Ez a remény a kiengesztelődésre irányul, melyre szenvedélyesen buzdít bennünket Szent Pál: „Engesztelődjetek ki Istennel" (2Kor 5,20). Azáltal, hogy a bűnbocsánat szentségében, amely megtérésünk útjának középpontjában áll, bocsánatot nyerünk, mi is bocsánatot adókká válunk: mivel mi magunk is kaptuk, továbbadhatjuk azt másoknak, ha képesek vagyunk a figyelmes párbeszédre és felkaroljuk a megsebzett embereket. Isten megbocsátása – a mi szavainkon és tetteinken keresztül is – lehetővé teszi, hogy a testvériség húsvétját éljük meg.

A nagyböjt folyamán figyeljünk jobban arra, hogy „biztató szakkal szóljuk, melyek bátorítanak, erőt adnak, vigasztalnak, előrelendítenek, és ne olyan szavakkal, amelyek megaláznak, elszomorítanak, bosszantanak és semmibe vesznek" (FT, 223). Ahhoz, hogy reményt önthessünk másokba, néha elég egyszerűen „kedves embernek lenni, aki félreteszi saját gondjait és teendőit annak érdekében, hogy figyelmet szenteljen, mosolyt ajándékozzon, biztató szót szóljon, teret adjon a meghallgatásra az általános közöny közepette" (uo. 224).

Az elmélyedésben és a csendes imádságban inspirációként és belső fényként kapjuk a reményt, amely megvilágítja küldetésünkkel kapcsolatos kihívásokat és döntéseket: íme, ezért olyan fontos, hogy elmélyülten imádkozzunk (vö. Mt 6,6), és találkozzunk – a rejtekben – a mi gyengéden szerető Atyánkkal.

A nagyböjt reménnyel való megélése annak átérzését jelenti, hogy Jézus Krisztusban tanúi vagyunk az új korszaknak, amikor Isten „újjáteremt mindent" (vö. Jel 21,1–6). Azt jelenti, hogy megkapjuk Krisztus reményét, aki életét adja a kereszten, és akit Isten harmadnapra feltámaszt, és hogy „mindig készen állunk arra, hogy bárkinek megfeleljünk, aki a [bennünk élő] remény indoklását kéri [tőlünk]" (1Pét 3,15).

3. Hitünk és reményünk legtökéletesebb megnyilvánulása a szeretet, melyet Krisztus nyomdokain járva az emberekre való odafigyelésben és a velük való együttérzésben élünk meg.

A szeretet annak örül, amikor a másikat növekedni látja. Ezért szenved, ha a másik bajban van: ha magányos, beteg, hajléktalan, megvetett vagy szűkölködő... A szeretet a szív késztetése, mely kiszólít magunkból, és megteremti az osztozás és a közösségvállalás kötelékeit.

„A társadalmi szeretetből kiindulva előrehaladhatunk a szeretet civilizációja felé, amelyre mindannyian meghívottnak érezzük magunkat. Egyetemes dinamizmusával a szeretet új világot képes építeni, mert a szeretet nem egy meddő érzelem, hanem a legjobb módja annak, hogy hatékony utakat találjunk a fejlődéshez mindenki számára" (FT, 183).

A szeretet ajándék, mely értelmet ad életünknek, és lehetővé teszi, hogy a rászorulókra családtagként, barátként és testvérként tekinthessünk. A kevés, ha szeretettel megosztjuk, sosem fogy el, hanem az élet és a boldogság forrásává válik. Így történt a száreptai özvegyasszony lisztjével és olajával, aki hamuban sült lepénnyel kínálta Illés prófétát (vö. 1Kir 17,7–16); és a kenyerekkel, melyeket Jézus megáld, megtör és a tanítványoknak ad, hogy szétosszák a tömegnek (vö. Mk 6,30–44). Ugyanez történik a mi adományunkkal is, akár kicsi, akár nagy, amikor örömmel és egyszerű természetességgel adjuk.

A szeretet nagyböjtjének megélése azt jelenti, hogy gondját viseljük azoknak, akik a koronavírus-járvány miatt szenvednek, elhagyottnak érzik magukat vagy aggódnak. A jövő miatti nagy bizonytalanság idején, ha emlékezetünkbe idézzük, amit az Úr az ő Szolgájának mondott: „Ne félj, mert megváltottalak" (Iz 43,1), szeretetünkkel bizalmat közvetítünk és megéreztetjük velük, hogy Isten gyermekeiként szereti őket.

„Csak a szeretet által átformált, a másik ember méltóságát felismerő látásmóddal lehet a szegényeket mérhetetlen méltóságukban elismerni és megbecsülni, saját életstílusukban és kultúrájukban tiszteletben tartani, és így a társadalomba valóban integrálni" (FT, 187).

Kedves Testvérek! Életünk minden szakasza arra szolgáló idő, hogy higgyünk, reméljünk és szeressünk. Ez a felhívás, hogy a nagyböjtöt a megtérésnek, az imádságnak és javaink megosztásának útjaként éljük meg, segítsen bennünket abban, hogy közösségi és egyéni emlékezetünkben átgondoljuk az élő Krisztusból fakadó hitet, a Szentlélek fújása által ébresztett reményt és az Atya irgalmas szívéből kiapadhatatlanul forrásozó szeretetet.

Mária, a Megváltó édesanyja, aki hűen áll a kereszt tövében és az Egyház szívében, támogasson bennünket szeretetteljes jelenlétével, és a feltámadott Úr áldása kísérjen bennünket a húsvét fénye felé vezető utunkon!

Kelt a Lateráni Szent Jánosnál, 2020. november 11-én, Tours-i Szent Márton emléknapján.

Ferenc

Forrás: MKPK Sajtószolgálat, Magyar Kurír

SZOLÁNSZKY Ágoston:
A Munkácsi Görögkatolikus Egyház naptárának titkai

Az ember természeténél fogva szereti megismerni és megfejteni a titkokat, hisz olykor a titokzatosnak tűnő dolgoknak a megfejtése rendkívül egyszerű és nagyszerű. Az egyik ilyen például a Munkácsi Görögkatolikus Egyház naptárának titkai.

Előzetesben talán érdemes néhány szót ejteni arról, hogy mi is valójában egy naptár és miben különbözik a civil naptár az egyházi naptártól. Lexikoni meghatározás szerint naptárnak nevezzük a napok nyilvántartásának rendszereit. A naptárak általában a Nap csillagok közötti mozgásán, az (évszakok) és a Hold fázisváltozásain alapulnak. A civil naptár csak az idő múlását jelzi, míg az egyházi naptár – a megváltás történet egyes történéseit és a történelem során élt szentek emlékét is megeleveníti. Valójában az első egyházi naptárak úgy készültek, hogy a civil naptár egyes napjaihoz neveket, ünnepeket csatoltak. A ma ismert minden napra jutó szent és ünnep csak az évszázadok során lett teljessé.

Mindazonáltal az idő múlásának nyilvántartási igénye talán egyidős az emberiséggel. Most nem fogunk elmélyülni a témában és részletesen elemezni a világ összes naptárát. Megelégszünk most azzal, hogy nagyon sok féle naptár létezett és ma is létezik a világon. Talán nem titok, hogy messze nem minden naptárrendszer 365 (olykor 366) napos. A számunkra legismertebb naptárrendszer a Gergely naptár, amely 1582-ben XIII. Gergely Pápa szorgalmazására egy Luigi Lilio nevű tudós ötletén alapuló megreformált Julián naptár.

Maga a Julián naptár Krisztus előtt 45-ben jött létre a Romai birodalomban és leváltotta az addig érvényben lévő római naptárt. Ez utóbbi csupán 10 hónapból állt és az esztendő is csak 295 napból. S habár ezen naptár már több mint 2000 éve nincs használatban, mégis, egyes hónapok megnevezései a Julián és Gergely naptárakban még mindig őrzik az ősi római naptár hónapjainak neveit. Így például a magyar nyelvben is használt szeptember, október, november és december megnevezések nem jelentenek mást a latin nyelvből mintsem hetedik (SEPTIMUS – szeptember), nyolcadik (OCTAVUS - október) , kilencedik (NONUS - november) és tízedik (DECIMUS - december) hónapokat, mivel az első hónap valamikor a március volt (Január és Február nem léteztek, december után március következett). S habár a mai Gergely naptárban ezen hónapok nevükhöz képest már két hónap csúszásban vannak (a szeptember már nem a hetedik hanem a kilencedik hónap) mégsem öltenek magukra más megnevezést. Visszatérve a Julián naptárhoz, az már 12 hónapból 365 (a négyévenkénti szökőévben 366) napból ált. Maga a szökőév azért került bele a naptárrendszerbe, mert az év valójában nem 365, sem pedig 366 napból ál. A föld a napot pontosan 365,242199 nap alatt kerüli meg (egy teljes csillagászati év), vagyis amikor Szilveszter napján, pontosabban éjfélkor pezsgőt bontunk, akkor az év valójában még nem is ér véget, vagy szökőévben éppen lekéssük a pillanatot. A Julián naptárban pontosan az volt a gond, hogy az évet kicsit lekerekítették, vagyis az alexandriai görög csillagász, Szoszigenész segítségével készült Julius Caesar császárról nevezet Julián naptárban az év 365,25 napban volt kiszámítva, így a négyévente bevezetett szökőév plusz egy napja négyévente mindent a helyére kellet hogy zökkentsen. De valójában a számítási hibából kifolyólag az a fránya 0,007801 nap minden 128 évben egy plusz nap lemaradást eredményezett. Így a XVI. században már 10 nap lemaradása volt a naptárnak és az emberiségnek.

Ily mód XIII. Gergely pápa megalapított egy bizottságot, amely a már említett Luigi Lilio segítségével rájött a hibára. Az orvoslás titka egyszerű volt. Hogy a 128 évente felhalmozódó 1 nap ne zavarja a rendszert, úgy minden 400 évből ki kellet hagyni 3 szökőévet, vagyis a Julián naptárral ellentétben minden 100-dik, 200-dik és 300-dik év (vagyis amelyek a két nulla elhagyásával nem oszthatók maradék nélkül 4-gyel) nem szökőévek, de a 400-dik év szökőév maradt. Mivel a Julián naptár maradt a régi számolásnál, úgy mindez azt eredményezi, hogy

400 évente 3 nappal nő a Julián és Gergely naptár közti különbség. 1582-ben, hogy a felhalmozódott 10 nap különbség helyre billenjen, a pápa elrendelte, hogy 1582. október 4. után rögtön 1582. október 15. legyen, vagyis egyszerre 10 napot ugrott a világ. Mivel azóta az 1700, 1800 és 1900 esztendők a Julián naptárban szökőévek voltak, a Gergely naptárban viszont rendes évek, úgy ma már a két naptár közötti különbség 13 napot tesz ki. A következő „ugrás" 14 nap különbségre 2100-ban fog bekövetkezni, amikor a Julián naptárban szökőév, a Gergely naptárban viszont szokványos év lesz.

Mindennek fényében már értjük, hogy a Munkácsi Egyház egyik titka a két naptárrendszer párhuzamos használata, vagyis a szláv helyeken Julián naptárt használnak, a magyar helyeken (egy-két kivételtől eltekintve) pedig Gergely naptárt. Mindazonáltal tudnunk kell, hogy például a karácsonyt mindenki december 25-én ünnepli, csak aki a Julián naptárt követi, annak ez a nap akkor következik be, amikor a Gergely naptárban már január 7-ke van. Mindazonáltal vannak olyan ünnepeink is, amelyeket mind együtt ünneplünk. Ilyen például Krisztus Király ünnepe október utolsó vasárnapján, Tódor felszentelt vértanú két ünnepe (10.31. és 06.28.), István király napja, (08.20.) és minden újonnan bevezetett szent ünnep már egységesen csakis a Gergely naptár szerint ünneplődik az egész Munkácsi Egyházban.

A másik típusú titok a Munkácsi Egyházunk sajátságos ünnepei és szentjeinek a tisztelete. Az ünnepeket illetően mondhatjuk, hogy Munkácsi Egyházunk sajátságos ünnepei, vagyis amelyek nem minden Görögkatolikus Egyházban ünnepeltetnek, a következők:

Az Úr ünnepeit illetően:

1. Krisztus Király ünnepe (október utolsó vasárnapján)
2. A Legszentebb Eucharisztia ünnepe (Pünkösd utáni 2. csütörtök)
3. Emberszerető Krisztus (Jézus Szíve) ünnepe (Pünkösd utáni 3. péntek)

Az Istenszülő ünnepeit illetően:

1. Fájdalmas Boldogasszony napja (Pünkösd utáni 3. szombat)
2. Az Istenszülő Munkácsi csodatevő ikonjának emléknapja (07.16.)
3. A Istenszülő Máriapócsi csodatevő kegyképének emléknapja (08.02.)
4. Az Istenszülő Gerényi ikonjának emléknapja (08.05.)

Az szentek ünnepeit illetően:

1. Kalkuttai Teréz szentéletű anya (09.05.)
2. Pietrelcinai Pio szentéletű atya (09.23.)
3. Boldog Tódor fölszentelt vértanú (10.31.)
4. Jozafát fölszentelt vértanú (11.12.)
5. Árpád-házi Erzsébet szentasszony (11.19.)
6. Jozafáta szentéletű anya (11.20.)
7. 13 pratulini vértanú (01.23.)
8. Bazil (Hopkó) fölszentelt vértanú (05.11.)
9. Páduai Antal szentéletű atya (06.13.)
10. Miklós (Cserneckij) fölszentelt vértanú és 24 társa. Emil (Kóvcs) vértanú (06.27.)
11. Tódor fölszentelt vértanú drága ereklyéinek átvitele (06.28.)
12. A szentek között élő Cirill és Metód atyáink, a szláv népek apostolai (07.05.)
13. Nagy Volodimir (Aladár) társapostol (07.15.)
14. Pál (Gojdics) fölszentelt vértanú (07.17.)
15. Szent István apostoli király (08.20.)
16. Metód (Trcska) szentéletű vértanú atya (08.25.)

Mindezek az ünnepek olyanok, amelyek vagy csak a XX-XXI. században jelentek meg, vagy csak akkor honosodtak meg a Munkácsi Egyházban püspökeink szorgalmazásának alapján. Hogy miért? Az ok, a titok, roppant egyszerű! Olyan ünnepekről van szó, amelyek a hívek lelki világát gyarapítják, lelkiségüket segítik és követendő életszentségi példát tárnak eléjük. Természetesen most nem beszélünk úgynevezett kötelező (dekretális) ünnepekről. Igen, vannak ilyenek is a felsorolásban, de csak elvétve. De liturgikus szempontból nem az a fontos, hogy egy ünnep kötelező vagy sem, ez a fogalom csak arra irányul, hogy kötelesek vagyunk templomba menni halálos bűn terhe alatt vagy sem. Az ünnep az ünnep marad, akkor is ha kötelező, de akkor is amikor csak ajánlott. Az Egyház minden alkalommal egyforma tisztelettel és fokozott ünnepélyességgel fejezi ki a tiszteletet.

A harmadik típusú titok a Munkácsi Egyházunk ünnepeinek sajátságos rendsorolása. A sok esetből talán csak 2-3 említének, például az egyházi év kezdete nálunk doxológiás ünnep még másoknál polieleoszos. Ugyanakkor sz. István első vértanú napja nálunk polieleoszos ünnep még másoknál csak hat sztichirás szent. Tódor felszentel vértanú ünnepei nálunk virrasztásos (Litiás) szent ünnepi még másoknál csak polieleoszos. Ezen rangsorolások titka úgyszintén nagyon egyszerű, mégpedig az, hogy próbálják hangsúlyozni azon szenteket, amelyek szorosan tartoznak Egyházunk történelméhez és lelki világához.

Végül derítsünk fényt azon nagy titokra, hogy miért is érdemes minderről beszélni!? A válasz kézenfekvő. Életünk során különböző egyházi naptárakkal találkozunk, akár nyomtatott akár interneten elérhető változatban. Olykor nem értjük, miért történik meg az, hogy a naptárak különbözőek. Miért nem találjuk meg például a Magyarországon vagy mondjuk Lemergben kiadót görögkatolikus naptárban azokat a szenteket vagy ünnepeket amelyek a Munkácsi Egyház naptárában benne vannak? Hát csupán csak azért, mer a Munkácsi Egyház a Katolikus Egyház egyik Sajátjogú Egyháza, s mint ilyen, rendelkezik saját rítussal és liturgikus hagyománnyal. Éppen ezért számunkra fontos kell hogy legyen saját hagyományunk megismerése és megőrzése. Fontos, hogy ne az legyen az elsődleges szempont, hogy egy ünnepet ünnepelnek e Magyarországon vagy a Római katolikus testvérek, az elsődleges szempont mindig az kell hogy legyen, hogy benne van e az ünnep a Munkácsi Egyház liturgikus naptárában és hogy milyen szinten írja elő az illetékes Egyházi hatóság az ünneplést. Éljük meg méltóképpen ünnepeinket és váljunk általuk szentebbeké az Atya, a Fiú és a Szentlélek dicsőségére. Ámen.

PŐSZE Roland: Gondolatok az evangéliumhoz

NAGYBÖJT II. VASÁRNAP - AZ ESÉLY FELISMERÉSE

„Mivel a tömegből nem tudták eléje vinni, kibontották fölötte a tetőt, és a nyíláson át engedték le a hordágyat, amelyen a béna feküdt." (Mk 2,4)

Abban a világban, amely tele van kihívásokkal és lehetőségekkel. Ahol már nagyon sok mindent a technika, a robotvilág készít el az ember helyett. Amikor meg van a komfort érzetünk, hányszor fordulunk panaszkodással Isten és embertársaink felé. Ilyen helyzetekben feledkezünk meg azokról a betegekről, nélkülözőkről, nehéz sorsban élő embertársainkról, akik valahol a világban, esetleg szűkebb vagy tágabb környezetünkben (mások vagy önmaguk akaratának következtében) segítségre szorulnak.

Ma egyre népszerű az **esélyteremtés, esélyegyenlőség** fogalmai, amelyekkel arra törekszenek, hogy mindenkinek megadják az élet minőségének javításához szükséges lehetőségeket. A tanulásban, a munkahelyen mindenki egyforma elbírálást kapjon. (Az elesettek felemelése) Minden ember rászorul valamilyen segítségre. Vannak vágyaink! Szeretnénk családunknak, gyermekeinknek mindent megadni! Sokszor rádöbbenünk azonban, hogy vannak korlátaink, amelyek körülvesznek minket és hol akadályoznak, hol megmentenek minket! (Sokszor nézőpont és lelki állapot kérdése!) Emberekkel találkozva, beszélgetve, van, aki elfogadja a segítséget és él a felkínált eséllyel és lehetőséggel, de sokszor tapasztalunk visszautasítást!

A B**ETEGSÉG LELKE** sokszor bennünk él. Nem biztos, hogy külsőleg mindig látható jelei vannak, de belül romlottá teheti az embert. Megbéníthatja a jó szándékú gondolkodását. Összetörheti a helyes belátás és döntés fontosságát. Megmérgezheti a szavainkat! Rátelepedhet a cselekedeteink irányítására. A beteg barátai nem az előttük álló korlátokat és akadályokat nézték. Nem ijedtek meg a házban lévő emberektől. Ők, mint barátok, esélyt akartak adni a betegnek, hogy újra egészségessé váljon. Szent Pál apostol korintusiakhoz írt levelében olvashatjuk: *„Most tehát a cselekvést is hajtsátok végre, hogy amilyen készséges az akarat, olyan legyen a végrehajtás is abból, amitek van."* (2Kor 8,11) Ehhez észre kell vennünk, meg kell látnunk és akarnunk kell a segítséget. Esélyt adni másoknak is, akik tudva vagy nem tudva, de számítanak a felajánlott imáimra, böjtjeimre, áldozathozatalomra! (Erre a Nagyböjt igen alkalmas időszak!)

Isten irgalma, szeretete, jósága mindennap megújul. **NICK VUJICIC** a karok, lábak és **esélyek** nélkül érkezett a világba. Az i**steni** tervbe vetett hite viszont szárnyakat adott neki, és mára milliárdokat inspirál. Istennek mindenkivel terve van! Mindenkinek adott esélyt. A béna embernek a barátai lettek azok, akik nem hagyták elveszni!

Az adódó esélyt ne eljátsszuk, mint nagyon sok lehetőséggel és kapcsolattal megtesszük. Ismerjük fel a mi esélyeinket is, amelyeket kaptunk!

NAGYBÖJT III. VASÁRNAP - AKI FELTEKINT RÁ, ÉLETBEN MARAD

„Bizony mondom nektek, hogy a jelenlevők közül lesznek, akik nem halnak meg, míg meg nem látják Isten hatalomban eljövő országát." (Mk 9,1)

A világban élő ember életében a nehéz időszakokban előtérbe kerül és megerősödik az Istenbe vetett hite és a Hozzá kötődő kapcsolata. Mindenbe belekapaszkodik az ember, csakhogy megmeneküljön a veszedelmektől, bajoktól vagy bármilyen halálos betegségtől, járványtól. Az élete már nem csak elméleti vonalon mondható vallásosnak, hanem gyakorlatilag kifejezi reményét az Isten felé. Ilyen időszakokban még többen járnak a „damaszkuszi úton".

Az ószövetségben a választott nép életében többször találkozunk a nép zúgolódásával. A Számok könyvében olvashatjuk: *„Rábocsátotta ezért az Úr a népre a tüzes kígyókat, s azok sokakat halálra martak közülük. Erre elmentek Mózeshez, és azt mondták: »Vétkeztünk, mert az Úr ellen és te ellened szóltunk; könyörögj, hogy vegye le rólunk ezeket a kígyókat!« Könyörgött is Mózes a népért, mire az Úr így szólt hozzá: »Készíts egy rézkígyót, és tedd ki jelül: amelyik megmart feltekint rá, az életben marad.« Csinált tehát Mózes egy rézkígyót és kitette jelül: a megmartak, ha feltekintettek rá, meggyógyultak."* (Szám 21,6-9) Aki föltekintett rá, az életben maradt. A rézkígyó Krisztus előképe, aki a kereszten önmagát adta váltságul mindenkiért. Krisztus keresztje továbbra már

nem a szégyen jele, hanem a dicsőségé. János evangélista ezt erősíti meg: *„Ahogyan Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy kell majd az Emberfiának is fölemeltetnie, hogy mindannak, aki hisz, örök élete legyen őbenne.”* (Jn 3,14) Föltekinteni erre a jelre azt jelenti, elfogadni Isten kegyelmét. Ahogy Mózes idejében mindenki, aki hittel föltekintett a rézkígyóra meggyógyult, úgy gyógyítsa meg Krisztus keresztje mindazokat, akik hittel, reménnyel és szeretettel közelednek feléje.

Ma ez igen aktuális, amikor is sok embert „megmart” a „mérges kígyónak” is nevezett koronavírus. Sok méreggel fertőzik meg az embereket. A félelem és pánik keltés az egyik legnagyobb marás, mert bizonytalanságot marnak az emberbe. Ma minden ember számára a legfontosabb teendő, hogy föltekintsen Krisztus keresztjére. Akik arra hittel tekintenek, azok meggyógyulnak. Isten a bűnt nem szereti, de a bűnös emberen könyörül. Az Ő szeretete mindennél nagyobb. Isten szereti az embert. A bűnt nem lehet elhallgatni. A bűn a legnagyobb tragédia az emberiség életében, amelynek zsoldja a halál. (Róm 6,23)

Ezekben a napokban tekintsünk fel a hit szerzőjére és beteljesítőjére, Krisztusra. Hittel Krisztus keresztje felé, hogy meggyógyuljunk, mert aki föltekint rá, az életben marad!

NAGYBÖJT V. VASÁRNAP - PRÓBATÉTEL

„Jézus így folytatta: „A kehelyből, amelyből én iszom, ti is isztok, és a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem, ti is meg fogtok keresztelkedni.” (Mk 10,39)

Az ember a problémákban és gondok közepette ismeri fel korlátait. A mindenre képes és mindenre elhívatott ember sokszor beleütközik az előtte álló akadályokba. Mindent megtesz, hogy ezen átverekedje magát, legyőzze, és újra gördülékenyen haladjon az élete útján.

Jézus életében többször találkozunk próbatételekkel. Hol ő teszi próbára az embereket, hol pedig őt akarják próbára tenni az emberek (Keresztelő János kérdése, Adófizetés a császárnak). Ebben a keresésben és próbatételben láthatjuk, hogy Jézus olyan választ ad a kérdezőknek, amire nem tudnak mit mondani. Jézus irgalommal és igazsággal tekint rájuk, ahogyan a Zsoltárok könyvében olvashatjuk: *„Az **Úr minden útja irgalom és igazság**, azok iránt, akik szövetségét és törvényeit megtartják.”* (Zsolt 25,10) Az Úr útjai nem csak kifürkészhetetlenek és megismerhetetlenek az ember számára, hanem olyan kihívások elé is állítják, melyek megkövetelik tőle az elköteleződést. A negyven éves pusztai vándorlásban Isten az Ígéret Földjére akarja vezetni a népet. A próbatételek itt is megjelentek, amire vissza is emlékezik a Második Törvénykönyv: *„Gondolj csak vissza arra az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened negyven esztendőn át vezetett a pusztában, hogy **megsanyargasson és próbára tegyen**, s így nyilvánvalóvá legyen, mi forog szívedben: **vajon megtartod-e parancsait vagy nem**?”* (MTörv 8,2) Isten ismeri az embert és azt is, hogy mire képes. Sokszor ez a törekvés hiányzik az ember oldaláról. Úgy tekintünk az Istenre, mint aki nekünk törvényeket és parancsokat adott, aki ezekkel korlátozza szabadságunkat. S nem akarjuk észrevenni mindazt a gondoskodó szeretetet, amivel életünket elárasztja. A tökéletesség ajándéka Istentől származik.

Gyakran úgy érezzük, hogy a szeretet lelke helyett a félelem lelke uralkodik az életemben, a világban. A szeretet Lelke Istentől származik, a félelem lelke pedig a gonosztól. A gonosz, a félelem csapdájába akarja az embert kényszeríteni, ahonnan a reménytelenség, az elveszettség, a kilátástalanság érzése kerekedik felül és mindent a sötétség oldaláról, pesszimista meglátással szemlél. A Zsoltáros ebben megerősít bennünket: *„Járjak bár a halál árnyékában, **nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy**.”* (Zsolt 24,3) Isten azonban a szeretet lelkét adja számunkra, ahol nincs helye a félelemnek, *„…mert **Isten szeretete** kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által.”* (Róm 5,5)

Paudits Zoltán:

Ahol Isten van, nincs gyűlölet, Ahol Isten van, ott a szeretet.
Ahol Isten van, nincs harag, Ahol Isten van, lelkem szabad.
Ahol Isten van, ott van a fény, Ahol Isten van, örök a remény.

*„**Mert minden értetek van**, hogy a kegyelem bőséges kiáradása miatt egyre többen adjanak hálát Isten dicsőségére. Éppen ezért nem csüggedünk el, sőt, még ha a mi külső emberünk romlásnak indul is, a belső emberünk mégis napról napra megújul. **Ez a mi mostani, könnyű szenvedésünk ugyanis a dicsőségnek igen nagy, örök mértékét szerzi meg nekünk.**”* (2Kor 4,15-17)

MAROSI István:
Nem megvédeni kell az Istent, hanem jelenvalóvá tenni

Az európai kereszténységet manapság egy sajátos környezetben éljük meg, itt Kárpátalján is. Egyre kevésbé mondhatjuk azt, hogy nálunk a hit megélése mélyebb, mint Európa egyéb területein. Az igaz, hogy az egyházhoz tartozás még egyértelműbb, befizetjük az egyházadót, a szokások megtartása még jelen van, de ez nem hordoz magában minden esetben mély Istenhitet és teljes önátadást. A gyakorlati ateizmus, a felületes egyháziasság több elemét is látjuk. A közösségi média egészen közel hozza a kiüresedő lelkületet, és sokszor tapasztalunk hitetlenséget, felületességet.

A külföldi munkavállalásból hazatérő híveinknek már nem egyértelmű a templomi jelenlét. A családtól és közösségtől való távollét erősíti a szekularizációt, az elvallástalanodást. Kevesebben járnak rendszeresen templomba, sokan nem érzik szükségét a rendszeres istenkapcsolatnak sem. Az embernek oka lenne azt gondolni, hogy más szellemi alapokat kell keresni, mert a kereszténység idejétmúlt jelenséggé vált.

A görögkatolikus egyház húsvéti liturgiájában van egy mozzanat, amikor a pap a következő előverseket énekli: „Kelljen fel az Isten és széledjenek el az ellenségei, és fussanak orcája elől kik őt gyűlölik!" Ezzel az imádsággal a nagypénteken eltemetett Istenember megjelenését, feltámadását várjuk és kérjük. Ebben a felszólításban az az igazán megrázó és elgondolkodtató, hogy az imádság szerzője nem indul „új Isten" keresésére. Pedig a realitás talaján álló embernek ez lenne a logikus. A keresztény ember elismeri, hogy a boldogsága az Isten jelenlététől, az Isten megjelenésétől függ. A húsvéti hittel élő ember Krisztus ismételt megjelenését, nem pedig lecserélését kéri.

Az Isten igazsága és a kereszténység értékeinek fontossága nem választási kampány vagy népszerűségi verseny kérdése. A kereszténység abban a tudatban él, és küldetéstudata abból forrásozik, hogy ez a tanítás biztosítja a legmagasabb szintű tudást és életminőséget. S ezen még az sem változtat, hogy az egyházak egyes tagjai – papok és hívek – nem tudják maradéktalanul teljesíteni az előírásokat, hogy hibákkal és gyengeségekkel küzdenek. Az emberi hiba nem tudja lerombolni az Isten művét és az Isten országát. Csak az emberi felismerést és boldogságot teszi hiányossá.

Az idősebb korosztály a Szovjetunióban nőtt fel közülünk... Egy nyíltan ateista államban, ahol azt hirdették, hogy a hetvenes évekre felmutatják az utolsó Istenben hívő embert. Ezt az emberek nagy része nem hitte el. Sőt, a vezető személyek és az értelmiségiek közül is jelentős tömegek gyakorolták titokban a hitüket, megtartották az ünnepeket, megkeresztelték gyermekeiket, részesültek a szentségekben. Titokban szentelt papokat a görögkatolikus egyház, és fenntartották az egyházszervezetet is az illegalitás éveiben. Amikor pedig lehetőség nyílt a hit nyilvános gyakorlására, hirtelen újra megteltek a templomok.

Ha a kortüneteket nézzük, akkor az embernek minden oka megvan a reménytelenségre. Ha a napi szinten megjelenő támadásokat és értékvesztést tekintjük, akkor valóban megrettenhetünk az értékvesztéstől és a keresztény értékek semmibe vételének tapasztalatától. A Szentírás azonban rengeteg emberi példát mutat be, amikor egy-egy bibliai személy akkor is hitt, amikor már senki más nem tette ugyanezt. Jézus a legfontosabb példa, aki akkor is kitartott Isten mellett, amikor már egyedül maradt. Az egyedülléttől még távol vagyunk, nem is biztos, hogy eljutunk odáig... Számos válságot átélt már a kereszténység, de a támadások felelősei csak időlegesen voltak jelen a történelemben.

A kiút megtalálásának egyik példája Illés próféta, akivel Baál imádói „harcra" keltek. A „harcban" nem az emberi erő, nem a hangos kiabálás, nem a tömeg létszáma, nem a szépen elmondott beszédek, nem a csavaros észjárás döntött, hanem maga az Isten. Az Isten nyilvánult meg és felgyulladt a tűz az áldozat körül. Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy nekünk kell megvédeni az Istent. Nem megvédeni kell az Istent, hanem jelenvalóvá tenni. A jelenvalóvá tétel pedig nem létszámfüggő, hanem a keresztény ember egyéni tanúságtételén alapszik. Amíg vannak emberek, vannak egyházak, egyházi közösségek, akik és amelyek Isten jelenvalóvá tételén munkálkodnak, addig van remény a megújulásra is.

Hiszem azt, hogy nem lecserélni kell a kereszténységet bármilyen más hitre, vagy gyakorlatra, hanem az emberben kell megújítani annak működését és újra felismerni a kereszténység által biztosított szellemi lehetőségeket!

KÓTONOVICS István:
Krétai Szent András bűnbánati nagy kánonja

„Mikép kezdjem siránkozásomat megátalkodott éltem tettei felett, vagy mily kezdetet adjak jelen bánatteljes kesergéseimnek? Krisztusom! Mint irgalmas, add nekem a töredelmesség könnyeit."[1]

(Részlet Krétai Szent András bűnbánati nagy kánonjából)

Ez a mélyről jövő személyes kiáltás indítja útjára a bűnbánásra hajló és Isten irgalmát kérő emberi lelket a nagyböjti időszakban. Bár általánosságban ezeket a bűnbánati ódákat teljes egészében a felkészülési idő ötödik hetének csütörtök reggeli istentiszteletén imádkozzuk, azonban a liturgikus előírások alapján a Nagyböjt kezdetének első négy napján is, részekre bontva, az Isten elé emelhetjük.

A „Nagy hódolásnak" is nevezett szertartás szerzője a krétai főpüspök, Szent András. A VII. században, Kr. u. 660 környékén született a kis-ázsiai Damaszkuszban, keresztény családban. A hét esztendős koráig a némaság bilincsében raboskodó későbbi híres író és szónok az isteni kegyelem különleges közbenjárásának jeleként a Szent Áldozás szentségében való részesülés után szabadult meg a betegségétől. Az Istennek szentelt életre vágyó ifjú, tizenhárom évesen Jeruzsálembe zarándokol és 678-ban a Szent Szabbasz kolostorba vonul. Theodorosz jeruzsálemi pátriárka a fiatal szerzetest, alázatossága és kivételes képességei miatt saját írnokává és titkárává nevezi ki. A pátriárka képviselőjeként részt vesz a VI. Egyetemes Zsinaton, majd diakónusként szolgál a konstantinápolyi nagy Hagia Sophia székesegyházban. Később a konstantinápolyi pátriárka szentelte fel a Kréta szigetén lévő Gortyna város főpüspökévé. A földi életből való elköltözésének dátuma nem pontos, egyes szerzők 712-re helyezik, míg mások 726 vagy 740 környékére datálják. Emlékét Egyházunkban július 4-én ünneplik.[2]

A kiváló szónoki és írói talentumokkal rendelkező Szent András nevéhez rengeteg imádság, himnusz és költemény köthető. Írói tevékenységének gyümölcseként tartjuk számon a mintegy ötven fennmaradt homíliát és hetven kánont, melyek között található Jézus Krisztus születésének ünnepére szerzett kánon imádság, de írt például sztichirákat a Találkozás ünnepéhez is. Legismertebb műve a bűnbánati nagy kánon, amely talán minden másnál jobban mutatja be Keleti Egyházunk bűnbánati lelkületét. A szertartás sajátos jellemzője az ódák tropárjai utáni meghajlás vagy metanoia, a mely a kárhozat felé tartó ember megfordulását, visszatérését jelképezi.[3] A szertartás során használt mély teológiai gondolatok, a dallamvilág és a fizikai mozgás együttesen teljes bűnbánati érzelmeket és hangulatot ébresztenek az Istent kereső emberben. A kilenc ódából álló és az ezekhez tartozó tropárok és könyörgések sorain keresztül az imádkozó lélek az Ó- és Újszövetség összekapcsolódásában ismerheti fel emberi gyarlóságát és elesettségét, de egyidejűleg nem a kétségbeesésbe és reménytelenségbe taszítja a hívőt, hanem az irgalom mindennél nagyobb kegyelmét helyezi az ember lelki szemei elé.

Tökéletes lehetőséget biztosít a Nagyböjt folyamán mindannyiunk számára ez a csodálatos mű. Hibáinkat felismerve, a könyörgés szavaival az Isten előtt megbánva és bevallva bűneinket haladjunk életünk napjain keresztül a Megváltó karjai felé, amelyet a kereszten irányukba és értünk tárt ki, hogy majd az ünnepek ünnepén és a mennyek országában, ugyanazon karokkal, magához öleljen bennünket.

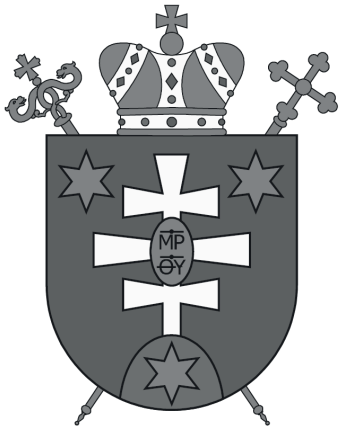
---

[1] Dicsérjétek az Úr nevét! Görög katolikus ima- és énekeskönyv, Nyíregyháza, 1993, 688.

[2] https://osbm.org.ua/index.php/publikatsiyi/liturhiya/701-l-r-2073629, https://www.santodelgiorno.it/sant-andrea-di-creta/, http://www.xn--bza-tr-fva5k.hu/attachments/302_B%C3%BAzakereszt33.pdf

[3] Magyar Katolikus Lexikon, metanoia

A MUNKÁCSI GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ RÉSZLEGES JOGÁT KIHIRDETŐ DEKRÉTUM

Kedves paptestvérek,
Tisztelendő szerzetesek és szerzetesnővérek,
Krisztusban szeretett testvérek!

1. *„A keleti egyházak intézményeit, liturgiáját, egyházi hagyományait és keresztény életének fegyelmi rendjét nagyra becsüli a katolikus Egyház.”* (*OE*, 1) Ezekkel a szavakkal kezdi dekrétumát VI. Pál pápa, egyetértésben a II. Vatikáni Zsinat atyáival, amely a keleti egyházakról szól. Ezeket gyakran sajátjogú egyházaknak vagy részegyházaknak nevezzük és a hívők egy csoportját alkotják, „akiket ugyanaz a hit, ugyanazok a szentségek és ugyanaz a kormányzat szervesen egyesít a Szentlélekben” (*OE*, 2).

2. Ezekben az egyházakban *„ugyanis az apostoloktól az egyházatyákon keresztül jutott el hozzánk a koránál fogva is tiszteletre méltó hagyomány, mely része az egyetemes Egyház Istentől kinyilatkoztatott és osztatlan örökségének”* (*OE*, 1). Ez minden sajátjogú keleti egyház sajátja, a nagy különbözőségek és sokszínűség ellenére, különös módon a Katolikus Egyházban egyesülnek, és ez semmilyen módon nem bomlasztja az egységet, ellenkezőleg, azt megerősíti *„a katolikus Egyháznak ezért őszinte kívánsága, hogy minden részegyháznak vagyis szertartásnak hagyományai csorbítatlanul megmaradjanak”* (*OE*, 2). Mindez világosan kidomborítja az egység és azonosság közötti alapvető különbséget. Így minden részegyház egyenrangú a méltóságában, függetlenül a hierarchikus fejlettségtől, a liturgikus hasonlóságoktól vagy bármi mástól.

3. Ezek között a keleti katolikus egyházak között egy a mi részegyházunk, amelyet Ferenc pápa a legalizáció 30. évfordulóján mondott köszöntőjében kifejezően Munkácsi Egyháznak nevez, amely a saját, nem könnyű és sokszínű történetével nyíltan megvallotta, hűségesen megőrizte és lelkiismeretesen továbbadta utódainak a katolikus hitet egységben a Római Székkel. Ennek az útnak mérföldkövei közt kiemelkedik az egyházunk és az egyetemes Katolikus Egyház egységének nyilvános megerősítése, amelynek a 1646-os ungvári uniót tekintjük; a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye 1771. szeptember 19-ei kánoni felállítása; és egyházunk közvetlen alárendelése Róma főpásztorának 1937. szeptember 2-án.

4. Továbbiakban a keleti katolikus egyházakról szóló dekrétumban a II. Vatikáni Zsinat atyái ünnepélyesen kijelentik, hogy a részegyházaknak *„joguk is, kötelességük is, hogy saját külön fegyelmi rendjük szerint kormányozzák magukat, hiszen ezeket tiszteletreméltó ősiségük ajánlja, jobban megfelelnek híveik szokásainak és alkalmasabbnak látszanak a lelkek szolgálatára”* (*OE*, 5). Az elődöm, Milán püspök atya, felismerve azt, hogy mekkora felelősséget hordoznak magukban ezek a szavak a saját részleges jogunk törvényeiről, már 2013-ban összehívott néhány kánonjogászt, hogy a vezetésem alatt gyűjtsék össze és dolgozzák fel az egyházunk kánonjogának írott forrásait. Ezekhez különösen is kapcsolódik: az 1690. április 14-én tartott munkácsi zsinat, és az 1773. március 1. és május 6. között zajló bécsi zsinat.

5. Ennek a fáradságos munkának az eredménye, hogy 2018. május 2-án Milán Sasik püspök atya fölállította a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye részleges jogát kidolgozó öt fős bizottságot főtisztelendő Dimitrios Salachas püspök vezetésével. A munka másfél évig tartott és néhány ülésre volt fölosztva. 2019 novemberében a részleges jog tervezete megküldésre került az Apostoli Szentszéknek, amely 2019. december 19-én kelt levelében három évre ad experimentum megerősítette ezt a kánon-gyűjteményt és engedélyezte a kiadását.

6. A részleges jog ünnepélyes kihirdetését a folyó év húsvéti időszakában terveztük, de a pandémia és Milán püspök atya hirtelen halála miatt ezt az eseményt el kellett halasztanunk. Mélységesen tudatosítva ennek a dolognak a fontosságát úgy döntöttem, hogy nem halasztható tovább, és boldog Tódor püspökünk emlékezetének ünnepnapján kihirdetem a Munkácsi Görögkatolikus Egyház részleges jogát a teljes szöveg „Blahovisznék”-ban történő közreadásával.

7. A kánonok eredeti szövege olasz nyelven íródott, amelyet a Szentszék jóváhagyott. Elsősorban az ukrán nyelvű fordítás készült el, de felelősséget érezve, kivétel nélkül minden Ezüstföldünkön élő görögkatolikusért, anyanyelvétől függetlenül, megelőzendő a különböző magánfordításokat és az azokból fakadó esetleges elferdítéseket vagy pontatlanságakat, csatolásra került még két hivatalos fordítás magyar és román nyelven, amelyeken kánonjogi és nyelvész szakértők dolgoztak.

8. Ez a kánon-gyűjtemény az egyházunk lelki, liturgikus, teológiai és egyházjogi életének megújulása iránti vágynak a következménye, összhangban a saját, autentikus hagyományainkkal, amelyek a keresztény kelet és nyugat ősi hagyományaiból erednek. Ezek a normák összhangban vannak a Keleti Egyházak Kánonjainak Törvénykönyvével és a leginkább megfelelőek a vidékünkön élő görögkatolikusok lelki javának. Habár meghatározott próbaidőre, három évre rendelkezik jóváhagyással, ez semmit nem von le a fontosságából, csak kilátásba helyezi az esetleges nem számottevő pontosabb megfogalmazásokat.

9. Az adott részleges jogú szabályozás a kihirdetésétől számított harmadik hónapot követően kötelező erővel bír, vagyis 2021. január 31-től, hogy mindenki könnyen tudjon alkalmazkodni ezekhez a rendelkezésekhez. Továbbá, a hatályba lépés napjával minden más törvény, rendelkezés hatályát veszti, amely ellenkezik ezekkel a kánonokkal, vagy az azokban teljesen szabályozott dolgokra vonatkozik.

Kelt Ungváron, 2020. október 31-én, boldog Romzsa Tódor munkácsi püspökünk emléknapján.

Nílus püspök

ESPÁN Rita:
Virtuális könyvbemutató Bendász István hagyatéksorozatából

Virtuális formában mutatták be 2020. december 2-án a Bendász István Görögkatolikus Könyvtár és Levéltár gondozásában megjelent Bendász-hagyatéksorozat három kötetét az Ortutay Média YouTube-csatornáján és az Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégium Facebook-oldalán.

A Bendász-hagyaték Bendász István görögkatolikus áldozópap, egyháztörténész, kanonok gyűjteményét jelenti, melyet fia, Bendász Dániel továbbörökített – ismertette a kötetek forrását azok szerkesztője, Marosi István. Bendász István már a II. világháború előtt gyűjtötte a Munkácsi Egyházmegye történetéhez kapcsolódó dokumentumokat, melyeket később az egyházüldözés évei alatt sikerült megőriznie. Fia, Bendász Dániel atya bővítette a gyűjteményt, 2019 decemberében bekövetkezett halála előtt pedig az apjáról elnevezett intézmény javára ajánlotta föl, ahol igyekeznek rendszerezni, kutathatóvá tenni és publikálni.

A kötetek szerkesztésének és kiadásának anyagi költségeit Magyarország Beregszászi Konzulátusa és a Kárpátaljai Szövetség vállalta. Marosi István köszönetet mondott a támogatóknak, s azoknak, akik a kötetben szereplő anyagok lejegyzését, fordítását, korrektúráját végezték, továbbá Bendász Máriának, aki férje halálát követően a teljes gyűjteményt a könyvtár rendelkezésére bocsátotta.

Szilágyi Mátyás beregszászi főkonzul elmondta: a kiadvány hézagpótló, mivel eddig nem jelent meg olyan mű, amely feldolgozta volna a görögkatolikus egyház felszámolása során keletkezett történelmi hagyatékot, mely visszaadja az akkori kárpátaljai társadalmi valóságot.

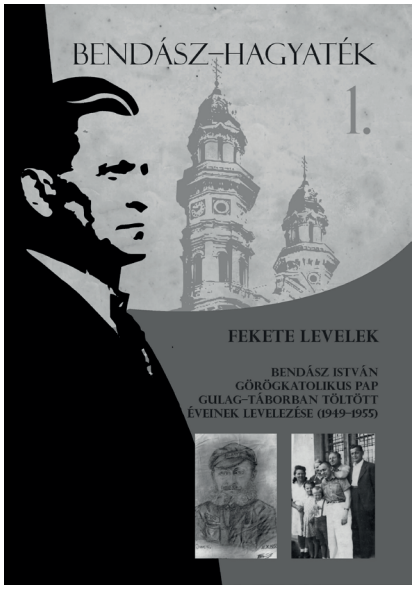
Orosz Ildikó, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, a sorozat egyik előszavának írója kiemelte: a Gulág-táborokban történtekről sok túlélő nem mert beszélni. A könyv a családokat ért fájdalom nyilvánosságra hozásával hozzájárul múltunk megismeréséhez.

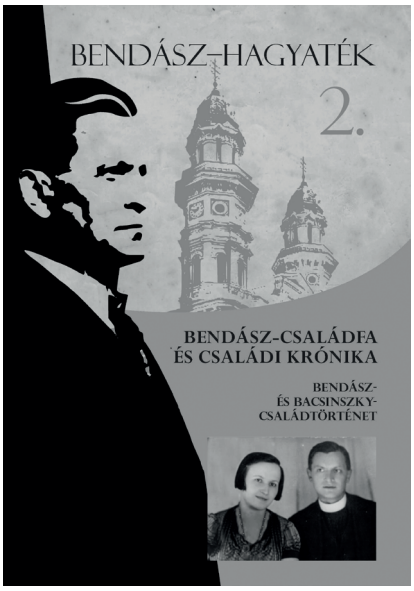
A sorozat első, 271 levelet tartalmazó része a Fekete levelek. A Bendász István görögkatolikus pap Gulágtáborban töltött éveinek levelezését (1949–1955) bemutató kötetet dr. Molnár D. Erzsébet, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola történésze mutatta be. Úgy fogalmazott: Bendász István hagyatéka megalapozta a kárpátaljai lágerirodalmat, hiszen naplójából, visszaemlékezéseiből és levelezéseiből részletes képet kapunk nemcsak a Gulág-beli körülményekről, hanem az otthon maradt családtagok helyzetéről, a túlélési stratégiákról.

A következő, Bendász családfa és családi krónika címet viselő kötetet Józan Lajos nyugalmazott református lelkipásztor, családfakutató bemutatójából ismerhették meg a nézők. Bendász István saját érdeklődésétől vezérelve széles körű kutatásokat végzett a ruszinságról, a görögkatolikusságról. A feljegyzései alapján kiadott kötet azoknak a családoknak az adatait sorakoztatja fel, amelyekkel Bendász István rokoni viszonyba került, s róluk századokra visszamenőleg közöl adatokat.

A harmadik kötetet, A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye 1945. évi sematizmusát Szakál Imre történész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátalja Magyar Főiskola tanára ismertette. A kötet bevezető tanulmánya a sematizmus keletkezésének történeti kontextusát mutatja be. Ezt követi maga a sematizmus, melyben az egyházmegye számot vet az adott évet érintő helyzetéről, úgymint az egyházmegye területe, a hívek és papok száma, templommal rendelkező települések.

Végezetül Demkó Ferencet, az egyházmegye Beregszászi Esperesi Kerületének püspöki helynöke a kiadványok megjelentetését egyfajta kezdetként értelmezte, mely bemutatja, hogy az 1989–90-ben újraéledő egyházmegyének olyan gyökerei vannak, amelyek Kárpátalján az élet minden területét átszőtték, amely hosszú évszázadokon keresztül formálta, alakította a közösség értelmiségét, sorsát, s egyedivé tette nemcsak a Kárpát-medencében, de az egész görögkatolikus egyházon belül is.

ESPÁN Rita:
Az első világháború és a görögkatolikusok

Az első világháború és a görögkatolikusok című könyv 2020-ban jelent meg, de a kiadványt alkotó tanulmányok előadás formájában a 2015. november 26-án Beregszászban hasonló címmel megtartott konferencián már elhangzottak.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Görögkatolikus Főiskolai Lelkészsége (GörögKör) által a Rákóczi-főiskolán megszervezett, a világháború centenáriumi éveihez kapcsolódó konferencia és a később kiadott kötet célja egyaránt az, hogy egyháztörténeti szempontból vizsgálja a Nagy Háborút és annak hatásait a Kárpátok vidékén élő görögkatolikusokra nézve. A tanulmányok arra tesznek kísérletet, hogy az események történeti bemutatásán túl a többségében görögkatolikusok által lakott területek társadalmát és kihívásaikat, s aznazokra adott válaszokat bemutassák.

A Nagy Háború a Magyar Királyságon belül a Kárpátok vidékén élő görögkatolikusok számára jelentős változást hozott az azt megelőző időszak szellemi és kulturális fejlődéshez képest. A világháború jelentős frontvonalai elkerülték ugyan a Munkácsi Egyházmegye területét, a görögkatolikusoknak mégis szembesülniük kellett a háború alatt kialakult ellenséges hangulattal, a politikai vádakkal és megbélyegzésekkel.

A háború idején a görögkatolikusság és annak papsága megmutatta lojalitását a magyar haza iránt. Az egyházmegye papsága megbízható hátországnak bizonyult, amikor igyekezett fenntartani az egyháztól elvárható lelki erőt és szellemi egységet. A ruszin nemzetiségű hívek bevonultak magyar katonának, a papság pedig jelentős számban képviseltette magát a tábori lelkészek között.

A konferencián elhangzott előadásokban és a kötet számára elkészített tanulmányainkban neves történészek osztották meg a témában folytatott kutatási eredményeiket: Puskás Bernadett, Csapó Csaba, Klestenitz Tibor, Papp András, Suslik Ádám, Stencinger Norbert, Braun László, Bendász Dániel, Kovács Eleonóra, Szkoropádszky Péter, Pallai Béla, Janka György, Csatáry György.

A kiadvány a Collectanea Athanasiana sorozat I/11. köteteként jelent meg Marosi István és Suslik Ádám szerkesztésében.

A kötet kiadását a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

SZŰCS Ferenc
Akathisztosz szombat

*Mint bátor hadvezérnek győzelmi éneket, * s mint megszabadítónknak minden rossztól, * hálaadó imát zengünk neked, Istenszülő! * S ki legyőzhetetlenül hatalmas vagy, * kérünk téged, mentsd meg a te szolgáidat minden bajtól, * hogy teljes szívből énekeljük néked: * Üdvözlégy, Istennek * szeplőtelen Jegyese!*

„Nagyböjt 5. szombatján legszentebb Nagyasszonyunk, az Istenszülő és mindenkorszűz Máriának Akathisztosz Himnuszát ünnepeljük" – olvassuk a böjti Triód olvasmányában.

Valóban ősi szokás az Egyházban, hogy Nagyböjt 5. péntekjén éjjel (a paróchiai gyakorlat szerint: mindig péntek este) egy hosszú virrasztást végeznek Istenszülő tiszteletére az *Utrenye* szolgálatán belül. Ennek az istentiszteletnek legfontosabb része, hogy nagy tömjénezés után a papság kivonul a templom közepére, ahol elkezdik ünnepélyesen olvasni az *Akathisztosz Himnuszt* az Istenszülő Szűz tiszteletére. A himnusz négy részre van felosztva, minden egyes rész tömjénezéssel kezdődik, és a pap olvassa a Szűz Anya ikonja előtt, nyitott oltárajtók mellett, a refrént pedig a nép énekli az egyes szakaszok lezárásaként. Bár a Nagyböjtben vagyunk, éppen az utolsó stádiumban, de a böjti előírásokat alig érezzük, a papság fényes, ünnepi (általában kék) ruhában van és az egész imádságot valamilyen földöntúli ragyogás és öröm hatja át.

Az Akathisztosz (szlávul: Akafiszt) a bizánci egyház sajátos ima-füzére, amit „nem ülve", hanem állva kell végezni. A teljes himnusz 12 *kontákból* és 12 *ikoszból* áll, s az egymás utáni versszakok kezdőbetűi a görög ABC 24 betűjét adják, illetve követik. Nagyon pontos szerkezeti, irodalmi, költészeti kidolgozása a bizánci költészet gyöngyszemévé teszi. Mintájára rengeteg Akathisztosz keletkezett az idők folyamán (ünnepek és szentek tiszteletére), amelyek népszerűsége főleg a szláv egyházakban jelentős. Viták folynak az ősi himnusz szerzőjét illetően, de eredete valószínűleg egészen a VI. századig visszavezethetjük. A hagyomány *Dallamszerző Szent Romanoszt* tartotta a himnusz megírójának, aki sok egyházi költeményt írt hasonló stílusban, de közülük csak a legszentebb Istenszülő Akathisztosza maradt istentiszteleti használatban. **Ma is ez a legfőbb Mária-énekünk és imádságunk Őhozzá.**

Bár a himnusznak nincs igazi címe, csak utasítása, hogy **„állva"** kell végezni, teológiailag nagyon fontos üzenete van. Egyrészt: az **állás** a nagyobb tisztelet jeleként jelenik meg az Egyház szertartásaiban, a fokozott **lelki figyelem, éberség és tisztelet** kifejezője: a „Kis bemenetet" állva szemléljük, erre szólít fel a pap, vagy a diakónus is mikor felemeli az Evangéliumos könyvet. Állva hallgatjuk az Evangéliumot magát; állva veszünk részt Krisztus Jeruzsálembe való bevonulásán, a „Nagybemeneten". E nagy események alkalmával a hívek felállnak, hogy kifejezzék tiszteletüket. Másrészt: a himnusz **hálaének**, amiért Isten Anyja megmentette az ellenség támadásától a császárvárost, Konstantinápolyt. Az ünnep *szünaxárionjának* tanúsága szerint: ilyen csodákat többször is megtapasztalhattak a város lakói, de talán a 626-os ostrom volt a legjelentősebb, amikor a többszörös túlerőben lévő pogány sereget a keresztény védők visszaverték. Ekkor szerezte *Szergiosz*, a főváros püspöke a bevezető éneket: „a bátor Hadvezérnek" szóló „győzelmi éneket", amelyet később kapcsoltak az Akathisztoszhoz. *„Tehát a teljesen Tisztaságosnak és Istenszülőnek ezeket a természetfeletti csodáit ünnepeljük ezen a mai ünnepnapon. Akathisztosznak pedig azért nevezzük, mert azon az éjszakán az egész nép állva virrasztott, s így énekelte el ezt a dicshimnuszt az Ige szülőanyjának."*

Elimádkozva ezt az imádságot, megértjük, hogy Istenszülő mérhetetlen öröme egyben a mi örömünk is, ha azonosulni tudunk az ő hitével, alázatával és engedelmességével. Az Akathisztosz felidézi az Örömhírvétel és a Karácsony ünnepén keresztül a bibliai tanúságot a szent Szűzről, majd az Egyház hitét és hozzá való ragaszkodását fejezi ki csodálatos megfogalmazásokban.

Nem tévedés ez, a szent Nagyböjt végén, egy héttel a Nagyhét kezdete előtt egy ilyen derűs és ünnepi virrasztást végezni? Nagyböjtben legfőbb *támaszunkként* jelenik meg Istenszülő, aki a gonosz szellemek számára bukást jelent (6. ikosz), a teremtmények számára viszont megújulást (1. ikosz).

Noha a szertartás ünnepélyes, a böjti fegyelem megmarad. *Nílus atya* (NEM a Főpásztorunk, hanem a névadója – Sz.F.) *tipikonjában* találunk némi utalást az ünnep böjti fegyelmére vonatkozóan, miszerint *„a szerdai és a Nagykánon miatti csütörtöki napok böjtje miatt, péntek éjszaka szükséges némi felüdülés az Akathisztosz miatt, szükséges a felmentés ételre.* A *böjt* távlatában ekkor már az idő lerövidül, a várakozás egyre türelmetlenebbé, a biztosíték még örömtelibbé válik: a nap apostoli szakasza is ezt mondja: *„úgy Krisztus is egyszer áldozta fel magát, hogy sokak bűnét elvegye. Másodszor nem a bűn miatt jelenik meg, hanem azok üdvözítéséért, akik rá várnak."* (Zsid 9,28)

Miért éppen a *Nagyböjt vége* előtt *Akathisztosz szombat*? Olyan ez, mint amikor valaki, vagy a harcos *az utolsó, mindent eldöntő nagy csatára készül*. **Vesz egy nagy levegőt!** *Lázárszombat* és *Virágvasárnap* előtt, mi, a böjt harcában elfáradt, megfásult keresztények, mi is „NAGYLEVEGŐT" veszünk az UTOLSÓ, MINDENT ELDÖNTŐ HARCHOZ. A harcosnak szüksége van igazi *„Bátor hadvezérre"*, aki ha *szenvedések* (ezt jelentik a nagyböjt folyamán, szerdán és péntekenként énekelt *sztavroteotokionok*, azaz *fájdalmas istenszülői énekek*) árán is, de győzelemre viszi a szent ügyet. A **fegyver** pedig nem más, mint maga az **imádság**. Az *Akathisztosz* 24 versszaka (12 *konták* és 12 *ikosz*) a nappal és az éjszaka 24 órájának megfelelően a szüntelen imádságra utal: *„Imádkozzatok szüntelenül"* (1Tesz 5,17); illetve: *„Szent Anyánk, kit a folytonos ének illet, ki az összes szentek legszentebb Igéjét szülted, fogadd el ezt az imádságunkat, mint lelki ajánlatot. Szabadíts meg minden veszélytől, végy ki a jövendő szenvedésből mindnyájunkat, akik neked énekeljük: Alleluja, alleluja, alleluja!"* (13-ik konták), s megismételjük az első ikoszt.

Nem vagyunk egyedül tehát a harcban, de amint a császárváros népe kitartó volt és szüntelenül imádkozott a szent Szűzhöz, ráadásul mély hittel és igaz szeretettel, úgy mi is tartsunk ki a készület hátralévő idejében, a böjtben és imában. Ehhez segítsen minket a legszentebb Szűz, mi pedig forduljunk hozzá gyermeki hittel és hálás bizalommal: adjon testi-lelki erőt közbenjárásai által, hogy elérjük Jézus feltámadását és az legyen egyben a mi feltámadásunk.

Megjelent az „Előszenteltek Liturgiája"

A Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye kiadásában és dr. Szolánszky Ágoston teológia tanár gondozásában megjelent az „Előszenteltek Liturgiája". Az énekeskönyv mindenben a Munkácsi Görögkatolikus Egyház hagyományait követi és tartalmazza a változó részeket a nagyböjt minden hétköznapjára. Így, ha a templomban nincs is az adott napon szertartás, a hívek otthon is imádkozhatják minden nap ezeket a szent szövegeket.

Líceumi mindennapok

SZALAGTŰZŐ ÜNNEPSÉG

A líceumi hagyomány részét képezi a kezdetektől a szalagtűző ünnepség, amelyre idén október 24-én került sor.

Ezen jeles nap a végzősökről szól, hisz ettől a naptól kezdve hivatalosan is végzősökké avatódnak.Idén 22 végzős diák szíve fölé tűződött fel a zöld szalag. Ezen zöld színű szalag jelentősége sokrétű, hisz a zöld szín a reményt és a megújulást is jelzi. Továbbá a zöld szalag a végzősöket a figyelem középpontjába is helyezi, ezentúl jelképe annak a nehéz útnak is, amely előttük áll, hisz a döntés amelyet a következő hónapokban hoznak egész életükre kihatással lesznek. Isten áldását kérjük életük nagy döntésére.

A LÍCEUMI ADVENT

A karácsonyi bűnbánati időszakban igyekszünktestileg lelkileg felkészülni megváltónk Jézus Krisztus születésére. A böjt kezdetén adventi koszorú készítésére került sor, amelynek gyertyáit minden héten közös imával és kántálással gyújtottunk meg.

Líceumunk diákjai a böjti időszakban lelkigyakorlaton vehettek részt a líceumon belül, melynek témája: „Előkészület" volt.

Minden osztállyal külön-külön lelkiatya foglalkozott: így az 5-6. osztállyal Rácz István atya, 7. osztállyal Kótunovics István papnövendék, 8. osztállyal Iván Gábor áldozópap, 9. osztállyal Lődár Jenő áldozópap, 10. osztállyal Mankovics Sándor atya, a 11. osztállyal pedig Pősze Roland áldozópap foglakozott. A karácsonyi lelki feltöltődést sikerességét előadásokkal, csoportos beszélésekkel, játékokkal és szentgyónással segítették az atyák.

MEGEMLÉKEZÉSEK NOVEMBERBEN

November 13-án a líceum 5-6 osztályos diákjai a magyar nyelv napját méltatták színvonalas műsor keretén belül. A megemlékezést Balog-Zeke Zsuzsanna, líceumunk magyar nyelv és irodalom tanára állította össze. November 25-én a líceum tanulói megemlékeztek a sztálinizmus áldozatairól. Az előadást a 9. osztályos tanulók, Bihari Csaba, líceumunk történelemtanára bonyolította le.

MIKULÁSNAPI PARÓDIA

A líceum hagyományainak szerves részét képezi a mikulásparódia, amelyet minden évben a 10. osztályos tanulók szerveznek meg. Ezen estén a diákok tanáraik szokásait, stílusát, bakijait viszik a színpadra rímes versek és történetek formájában, amellyel mosolyt csalnak a többi líceumi diák és a tanár arcára.

2020 PERCES SZENTÍRÁS OLVASÁS

A Líceum hagyományaihoz híven idén is megszervezésre került az Adventi Szentírás olvasás. A Biblia szavai minden évben annyi percen keresztül hangzanak fel egy folyamatos felolvasás keretén belül, ahány évet éppen írunk. Ebből adódóan idén 2020 percen keresztül olvastuk fel megszakítás nélkül a Szentírást. Idén szombat reggel 07:20-kor kezdtük az olvasást, amelyet vasárnap este 17:00-kor fejeztünk be. Diákjaink korhatáruktól függően 5 és 10 percenként váltották egymást.

HUMÁN ÉS REÁL TANTÁRGYI VETÉLKEDŐK

November 25-én Gerő Katalin, intézményünk ukrán nyelv és irodalom tanára szervezésében ukrán nyelv és irodalom tantárgyi vetélkedőre került sor a Sztojka-líceumban, ahol a 10. és 11. osztály tanulói mérhették össze tudásukat. Az izgalmakkal teli versenyt követően a végeredmény döntetlen lett.

December 10-én Páva Tünde, líceumunk fizika tanára szervezésében fizika vetélkedőre került sor, ahol a 10. és 11. osztály mérettetett meg egymással. Az izgalmakkal teljes verseny végeredménye itt is döntetlennel zárult.

December 15-én Tóthné Magyar Erika, intézményünk matematika tanára szervezésében matematikai tudáspróbán mérkőzhettek meg egymással líceumunk 5-6. osztályos tanulói. A diákok három csapatra osztva versenyeztek. A matematikai eszköztudás felmérésekor elsősorban a hétköznapi életben is előforduló problémákra épülő feladatokkal találkozhattak a tanulók. A számokkal és izgalmakkal teljes versenyt követően az eredmény a következő lett: I.helyezett – Prímszám, II.helyezett - Isten adta matekesek, III.helyezett – Matekesek lettek.

TANÁR-DIÁK FOCIMECCS

December elején líceumunkban barátságos tanár-diák focimérkőzésre került sor, ahol a tanárok és a diákok megmutathatták, hogy mire képesek. Az izgalmakkal teljes mérkőzés a diákok fölényes győzelmével zárult.

SIKERES EMELTSZINTŰ KOMPLEX NYELVVIZSGÁK

Decemberi hónap folyamán líceumunk 4 diákja felsőfokú komplex nyelvvizsgát adott a pécsi ECL Vizsgaközpont beregszászi kihelyezett vizsgahelyén. A végzős diáklányok, névszerint: Gorondi Anasztázia, Bájduzs Karina, Kis Amanda és Mitro Barbara orosz nyelvből vizsgázott. A líceum diáklányai sikeresen, magas pontszámokkal bizonyítottak tudásukról, akiknek ezúton is szívből gratulálunk.

LÍCEUMI SZENTESTE

A líceum hagyományaihoz híven, decemberi hónap utolsó bentalvós estéjén tartjuk a diákok és a tanárok számára a líceumi szentestét, ahol mindenki összegyűl, s mint egy nagycsalád megünnepeljük közösen Krisztus Urunk születését. Az első lépésben felöltöztettünk a karácsonyfánkat és kidíszítettük a tornatermet, a karácsonyfa alá minden diák, tanár és dolgozó elhelyezte az angyalkájának szánt ajándékát, majd a szenteste a kápolnában folytatódott nagy esti zsolozsmával. A imádságot követően közösen elfogyasztottuk az ünnepi vacsorát. A vacsorát követően Gajdos Adrienn, líceumunk női nevelőtanára szervezésében a diákok színvonalas karácsonyi színdarabbal kedveskedtek a diáktársaiknak és a dolgozóknak, amelybe a szülők is online bekapcsolódhattak.

Az előadást követően mindannyian a karácsonyfa köré vonultunk, ahol kántáltunk és átadásra kerülhettek az ajándékok.

Közösségépítő programok Salánkon

A Salánki Görögkatolikus Egyházközségben sok program valósult meg a 2020–as esztendőben melyek hozzájárultak a közösségi életünk megerősítéséhez és fejlődéséhez. A mai kor embere rengeteg szimbólummal, szokással, divattal találkozik, s ezek nem mindig építő jellegűek, sőt nagyon sokszor háttérbe szorítják a saját, nemzeti, keresztény hagyományainkat és szokásainkat. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy az emberek, a gyerekektől az idősekig, megerősödjenek helyi, nemzeti és egyházi hagyományaikban. Ezen okokból kiindulva, igyekszünk minél szélesebb területen megerősíteni ezeket saját és más közösségeinkben.

A már korábban bemutatott vízkereszti és magyar kultúra-napi rendezvényeket követően, a **Gyertyaszentelő ünnepére** készülődve, igyekeztünk bemutatni mind a saját, mind az esperesi kerület egyházközségeibe, hogy hogyan készül a gyertya, s utána a gyerekek és a résztvevők elvitték a templomba megszentelni a saját kezük által alkotott gyertyát. Sodort gyertyák készültek viaszlapból, valamint mártott gyertyák, a résztvevők megismerkedtek az ünnep teológiai hátterével, ikonográfiával a gyertya szimbolikájával. Összesen 12 helyszínen valósult meg ez a program, köztük a Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceumban is.

Február 14–től a Hagyományok Háza által akkreditált **30 órás tojásfestő tanfolyamon** vehettek részt az érdeklődők, melyet Jókainé Gombosi Beatrix népi iparművész, etnográfus, a Népművészet Ifjú Mestere vezette. A tanfolyamon részt vevők elsajátíthatták a salánki hagyományos – kicével vagy lúdtollal írt, viaszrátétes és viaszleolvasztós – tojásfestés technikáját, a kicce (íróka) elkészítésének módját és a jellegzetes salánki mintavilágot, ami labdarózsás, margarétás, ibolyás, csillagos, leveles, kacskaringós és kalászos motívumokat használ.

A **tavaszi karantén** alatt több olyan programunk is volt, amely az otthon maradásra és hagyományőrző kézművességre buzdított. A **régi pászkás kosár terítők** fotóinak beküldése után, **új terítőket hímeztek** az emberek, melyeket húsvétkor már használtak is. Több mint negyven új terítő készült el húsvét ünnepére. **A hagyományos húsvéti eledelek** készítésénél is kértük, hogy küldjék be fotón az elkészített **hímeseket, vajbárányokat és terítőket**. Aki aktívan részt vett ezeken a programokon, az a kézműves foglalkozásainkon készített tárgyakból összeállított ajándékcsomagot kapott, ugyanúgy mint az anyák napjára verseket szavaló gyermekek.

Nagy érdeklődés kísérte a **biciklitúránkat** is, melynek az uticélja a Karácsfalvai Sztojka Sándor Líceum, ahol mindig tartalmas és jó programmal töltjük el a délutánunkat.

A nyár folyamán a tojásfestő tanfolyamon részt vevőkkel, kézművemeglátogattuk a Kolomijában lévő, egyedülálló **hímes tojás múzeumot**. A festett tojás alakú épületben a világ minden tájáról őriznek egy-egy hímes tojást. A különböző technikával készült és változatos szín- és mintavilágú tojások között magyar vonatkozásút is találtak: kalocsai mintájú és patkolt tojást is őriznek itt. A társaságot a tárlatvezetést követően Oleg Kirascsuk helyi tojásfestő fogadta, aki újabb festési technikákat ismertetett meg a jelenlévőkkel.

A salánkiak ígéretet tettek, hogy a saját, hagyományos motívumokkal dísztett hímes tojásukból küldenek egy-egy példányt a múzeumba. Így a kolomijai múzeumot felkeresők hamarosan megcsodálhatják a kárpátaljai magyarok egyik híres hímes tojását, a salánki mintájút is.

Augusztusban még három olyan programunk volt, ahol jelen voltak a hagyományőrző kézműves körünk által készített dolgok. **Szent István királyunk napján** nemzeti színű koszorút készítettünk. Az ünnepi Szent Liturgia után prosecióval kivonultunk Szent István királyunk szobrához, melyet megkoszorúztuk a helyi református gyülekezet tagjaival közösen és megáldottuk az új kenyeret is, melyből mindenki részesült.

Az elsőáldozás a görögkatolikus fiatalok számára az egyik legfontosabb esemény, melyben a krisztushívő gyerekek először részesülhetnek a mi Üdvözítő Urunk Jézus Krisztus legszentebb testében és vérében, az Eucharisztiában.

Sok hittanóra és fáradságos munka után az idei évben kicsit később, augusztus 23-án 13 salánki ifjú találkozott Krisztussal. A szentáldozás előtti hét, eseményekkel dúsan telt el, mivel ebben az időben zajlott le a záró vizsga és a gyertyasodrás, ugyanis az **elsőáldozóink** elkészítették saját gyeraz ünnepélyes elsőáldozáshoz. A Szent Liturgia ünnepélyes bevonulással vette kezdetét, amikor is az elsőáldozók fehér ruhában és fehér rózsával a kezükben léptek be Isten házába. A rózsákat Jézus Krisztus és a Boldogságos Szűzanya ikonja előtt helyezték el. A prédikációban Csirpák József atya felhívta a hívek és az elsőáldozók figyelmét a szentgyónás és szentáldozás fontosságára és rendszerességére. A liturgia keretén belül az elsőáldozók megújították a keresztségi fogadalmat, melyben ellene mondtak a sátánnak és megvallották a Krisztus iránti hitüket. A kézműves kör tagjaitól a titkos vacsorát ábrázoló mézeskalácsot, az egyházközségtől pedig szentírást kaptak ajándékba.

Augusztus utolsó vasárnapján nagy **családi napot** rendeztünk a hála és a jótékonyjegyében. Nílus püspök atya megszentelte a Matécsa közösségi házunkat, játszóterünket és az iskolás gyermekeinket. Ezen a családi napon is számos kézműves foglalkozás volt a gyermekek és felnőttek részére, mint kürtős kalács sütés, gyöngyözés, mézeskalács készítés és festés, gyertyakészítés, , selyemszalagokból fejdszek, harisnyavirágok készültek, volt arcfestés, vattacukor, fagylalt, trambulin, légvár és még számos más program. A zeneiskola szép műsorral és táncházzal kedveskedett a jelenlévőknek. A salánki görögkatolikus kézművesek heti rendszerességgel készítik portékájukat.

A családi napunkon **jótékonysági vásár** is volt, melyen a kézműves foglalkozásainkon készített tárgyakat vásárolhatták meg a jelenlévők, melynek bevételével az Annácska SMA szindrómában szenvedő kislány gyógyulását támogattuk. A nemes cél érdekében jótékonysági vásárunk volt még Salánkon kívül, Mezőgecsében, Sislócon és a beregszászi Ortutay központban.

Szent Kereszt felmagasztalás ünnepén, egy új útszéli keresztet szentelhettünk meg, melyet Csehély László

fiaival állíttatott. Köszönjük nekik ezt a nagy felajánlást és áldozatot. Az ünnepi Szent Liturgián jelen lévő hívekkel prosecióval vonultunk a közel másfél kilométerre lévő kereszthez, melynek megszentelése után itt járulhattak a hívek olajkenethez.

Szeptember folyamán **maszkokat hímeztünk**, az óvoda pedagógusaival, majd az iskolai pedagógusokkal, s az egyházközség tagjaival.

Októberben is több programunk volt, melyen részt vettek a kézműves foglalkozáson részt vevők és egyháztanács tagjai. Voltunk **színházba**, kirándultunk **a hegyekbe**

Viskára. A hónap végén a **Verbőci Művészeti iskola** diákjaival volt tartalmas kézműves foglalkozásunk, ahol gyertyakészítésre, maszkhímzésre, gyöngy kaláris készítésre,

körmöcskézésre volt lehetőség.

A salánki hittanosokkal **november 1-re** készülve gyertyát és szárazvirágból koszorút készítettünk, hogy ezzel is buzdítsuk az egyházközség híveit, ne vigyenek a temetőbe műanyag koszorúkat és műanyag mécseseket, melyekkel szennyezzük a környezetünket.

A tárgyalkotó hagyományőrző programjainkat a **Csoóri Sándor Alap** támogatta, melyet ezúton is hálásan köszönünk.

KERÜLETÜNKBŐL - EGYHÁZKÖZSÉGEINKBŐL

Hagyományőrző farsangi fánksütés Barkaszón

A barkaszói görögkatolikus egyházközségben január 30.-án először került megrendezésre hagyományőrző farsangi fánk sütés. Az eseményen óvodás és iskolás gyerekek vettek részt, illetve egyházközségünk hitoktatója Lupej Erzsébet. A fánk sütés előtt, igyekeztünk megismertetni a gyerekeket a magyar farsangi szokásokkal. A megsült fánkokat a gyerekek saját kezűleg díszítették, kóstolták, és haza is vihették. A délután nagyon jó hangulatban telt a görögkatolikus parókián.

Szűcs Katalin

Ünnephez kötődő kézműves foglalkozások Mátyfalván és Verbőcön

Egyházközségeinkben az ünnepekre való felkészülést mindig megelőzik a különböző kézműves foglalkozások, amelyek kapcsolódnak az adott ünnep hagyományaihoz. Bár az utóbbi időszakot megnehezítették a járvány okozta korlátozási rendeletek, a szabályok betartásával igyekeztünk megvalósítani a hagyományos programjainkat. Kisebb létszámú csoportokban készítettük el az adventi koszorúinkat, s a várakozás időszakában hétről hétre megerősödhettünk egy újabb gyertya által.

Jézus Krisztus templomba való bemutatásához (Február 2.) kapcsolódva a hittanos gyerekekkel gyertyát készítettünk. Az egyházközség programjait a Bethlen Gábor Alap Zrt. támogatta.

Színházban jártunk

Immár hagyománnyá vált a mátyfalvai egyházközség életében, hogy a tanácstagok papjukkal karöltve kulturális programon vegyenek részt. Az idei évben is sikerült a beregszászi Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház előadásában Kié a gyerek? c. előadást megtekinteni. A sokatmondó és tanulságos előadás fontos kérdésekre hívta fel a figyelmünket. A csapatépítő este vacsorával zárult. A jövőben tervezzük a folytatást.

Borzsovai események

Az év első napjaiban a Borzsovai Görögkatolikus Egyházközség megajándékozta hittanosait. A Salánki Görögkatolikus Egyházközség, valamit az MCC FIT jóvoltából édességben, ruhaneműben és játékokban részesültek a gyermekek.

Téli örömök

A palágykomoróci parókia január 20-án közös kirándulásra hívta a híveket, kicsiket és nagyokat egyaránt. A meghívásnak több, mint 50-en tettünk eleget és indultunk a Turjavágás településen található „Vojevodino" üdülőközpont melletti hófánkpályára, hogy élvezzük a téli örömöket. Az örömünket csak tetőzte az éjjel lehullott friss hó, amit már

régóta vártunk. Megérkezésünk után két óra csúszkálás következett, tele mókával és kacagással, közben jó beszélgetésekkel. Aki nem fáradt el teljesen, az utána tehetett még egy sétát az üdülőközpont parkjában. Persze a fiúknak és a friss hónak köszönhetően ezt sem úszta meg senki szárazon. Most már tényleg elfáradva, sok élménnyel gazdagodva térhettünk haza. Köszönjük a Bethlen Gábor Alap támogatását a kirándulás létrejöttéhez.

Házaspárok megáldása Tiszaújlakon

„Kösd össze őket egyetértésben, koszorúzd meg szeretetben és egyesítsd őket egy testté, adj nekik házassági áldást s jámbor nemzedékben örömet."

A házassághete alkalmával Tiszaújlakon is szerveztünk egy délutánt a házaspárok részére. Liturgiával kezdődött, azután Ábrány Krisztián atya előadásával folytattuk. Mindenki számára tartalmas volt az előadás. Sok olyan élethelyzetet vázolt fel Krisztián atya, ami mindenki számára ismerős volt, illetve ami jelen van a saját házasságunkban is. Az estét egy közös vacsorával fejeztük, ahol tovább tudtunk beszélgetni az előadáson elhangzottakról. Reméljük a következő években ismét sikerül részt venni és feltöltődni a házaspároknak hasonló eseményen.

Egressy Márton atya

ELÉRHETŐSÉGEINK

Honlap: gknet.org
E-mail: karpatikon@gmail.com
Tel.: +380683536197
Arculat: Szabó Sándor
Nyomtatás: Szpektral Nyomda - Ungvár
Rovatvezetők: Marosi Anita, Dr. Szolánszky Ágoston, Espán Margaréta, Iván Gábor
Munkatárs, koordinátor: Molnár Szabina
Szerkesztők: Pősze Roland, Szkoropádszky Péter

A Kárpátikon megrendelhető a parókiákon, a **karpatikon@gmail.com** e-mail címen, ill. a +380683536197 telefonszámon.

A kiadványt a Bethlen Gábor Alap támogatta.

BETHLEN GÁBOR Alapkezelő Zrt.

ESEMÉNYEK KÉPEKBEN

VÍZSZENTELÉS MÁTYFALVÁN

PAPNÖVENDÉKEK ALSZERPAP-AVATÁSA

KOLIBAÁLDÁS TISZAÚJHELYBEN

...NEVETLENFALUBAN

...TISZAKERESZTÚRBAN

KÉPVISELŐTESTÜLET ESKÜTÉTELE PALLÓBAN

TEMPLOMFELÚJÍTÁS BATÁRON

KERÜLETI GYŰLÉS BEREGSZÁSZBAN

ORTUTAY-KOLLÉGIUM